ORTODOKSİA

Her ay neşr olunan

AHLAKÎ VE DİNİ RESALE

Müdir Mes'ul : Meletios Lukakis

-Mahal idare: Fener Rum Patrikhanesi

Ἔτος Δ΄ 31 Δεκεμβρίου 1929 Τεῦχος 48ον

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ
Καθηγητὴς Ἱ. Θεολογ. Σχολῆς Χάλκης

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 3118 / Διεκπ. 1371

† ***ΦΩΤΙΟΣ***, *ἐλέῳ Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,* ***Νέας Ρώμης***, *καὶ* ***Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.***

παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας χάριν, ἔλεος, εἰρήνην ἀπὸ τοῦ ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντος Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Χριστὸς γεννᾶται· Δοξάσατε.

Ὡς γλυκεῖα αὔρα ἐν τῇ νυκτὶ δροσίζει καὶ πάλιν τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ἀγαπητὰ ἡμῶν ἐν Κυρίῳ τέκνα, ἡ χάρις καὶ ἡ χαρὰ τῆς χαρμοσύνου ἑορτῆς τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Εἰς τὴν πορείαν τῆς γηΐνης ζωῆς, ἥτις δὲν εἶνε πάντοτε εὔκολος, οὐδὲ ἀπηλλαγμένη συναντημάτων ὀδυνηρῶν, ἡ κατα-

πονουμένη ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην ἐνισχύσεως, ἵνα συνεχίσῃ τὸν δρόμον αὐτῆς. Καὶ τὴν ἐνίσχυσιν ταύτην εὑρίσκει πλουσίως εἰς τὸ ἱερὸν ἄρωμα τῶν ἁγίων τῆς πίστεως ἡμῶν ἑορτῶν, ἐξόχως δὲ τῆς κοσμοχαρμοσύνου ταύτης ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, ἥτις εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν ἑορτὴ τῆς παραμυθίας, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς χαρᾶς.

«Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦται, Χριστοῦ τεχθέντος ἐκ τῆς Παρθένου».

Ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου δονεῖται σήμερον ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ καὶ αἰσθάνεται τὴν ἄνωθεν καταπεμφθεῖσαν θεοδώρητον χάριν.

Ἡ δὲ Ἁγία ἡμῶν Μήτηρ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ καὶ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ὑμνογραφίας καὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς παραστάσεως τῶν χριστιανικῶν ἑορτῶν ἔξοχος γενομένη ἡγήτρια καὶ διδάσκαλος, ἔτι βαθυτέραν ἐμποιεῖ ἡμῖν διὰ τοῦ ἀφθάστου ὕψους τῶν ἱερῶν ᾀσμάτων καὶ τῆς λοιπῆς λαμπρότητος τῶν ἁγίων αὐτῆς ἑορτῶν τὴν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνδόμυχον ταύτην δόνησιν καὶ κατάνυξιν.

Ἂς δοξάσωμεν ἐπὶ τῇ χάριτι τῆς πρὸς ἡμᾶς συγκαταβάσεως καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως τὸν Πανάγαθον Θεὸν καὶ ἂς ἀγαπῶμεν πάντοτε τὴν ἁγίαν ἡμῶν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἥτις τοσοῦτον καὶ διὰ τῆς παρεχομένης ἡμῖν διὰ τῶν ἐξαισίων αὐτῆς τελετῶν καὶ ἱερῶν ὑμνῳδιῶν πλουσίας πνευματικῆς πανδαισίας τρέφει καὶ τέρπει καὶ παραμυθεῖ τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

Ἀλλ' ἵνα ᾖ πλήρης ἡ ἐκ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μεγάλης ταύτης καὶ χαρμοσύνου ἑορτῆς χαρὰ καὶ ὠφέλεια ἡμῶν, ἂς μὴ λείψωμεν ἵνα ὡς οἷόν τε δαψιλῶς ἐκδηλώσωμεν κατ' αὐτὴν καὶ τὰς λοιπὰς ἁγίας ταύτας ἡμέρας καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην ἡμῶν. Εἶναι ἡμέραι, ἄλλως τε, αὗται ἰδιαζόντως παρακινοῦσαι εἰς τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν εὐποιΐαν πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς. Ἂν ἡ στέρησις καὶ ἡ δυστυχία τυγχάνῃ πάντοτε ὀδυνηρὰ καὶ θλιβερά, ἔτι μᾶλλον δυσπαραμύθητος, ὡς εἰκός, ἀποβαίνει αὕτη κατὰ τὴν χειμερινὴν τοῦ ἔτους ἐπο-

χήν, ὅτε ἡ ἔλλειψις τῆς ἀναγκαίας θερμάνσεως καὶ τροφῆς καὶ ἐνδυμάτων καθίσταται μᾶλλον αἰσθητή, καὶ κατὰ τὰς εὐφροσύνους ἡμέρας, οἷαι αἱ παροῦσαι ἑορταί, ὅτε μεγάλη εἶνε ἡ πέριξ τῶν εὐτυχούντων χαρά.

Ἂς μὴ φειδωλευθῶμεν λοιπόν, ἀγαπητοί, ἵνα ἀνακουφίσωμεν ἕκαστος κατὰ δύναμιν κατὰ τὰς ἁγίας ταύτας ἡμέρας τὴν θέσιν τῶν δυστυχῶν ἡμῶν ἀδελφῶν. Ὑπάρχει, ἄλλως τε, καλυτέρα ἐκδήλωσις τῆς πρὸς τὸν δωρούμενον ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ Πανάγαθον Θεὸν εὐγνωμοσύνης ἡμῶν, μείζων δὲ πνευματικὴ ἡδονὴ καὶ ἀπόλαυσις δι' ἡμᾶς αὐτούς, ἀπὸ τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντος τούτου τῆς εὐποιΐας; «Πῶς εἶνε δυνατόν, λέγει ὁ θεολόγος Ἀπόστολος Ἰωάννης, νὰ μείνῃ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅταν, ἔχοντες τὸν βίον, τουτέστι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ θεωροῦντες τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν χρείαν ἔχοντα, κλείσωμεν τὰ σπλάγχνα ἡμῶν ἀπ' αὐτοῦ;» [Α΄ Ἰωάν. 3,17].

Ἀγαπήσωμεν λοιπὸν καὶ δὴ ἐξαιρετικῶς κατὰ τὰς ἁγίας καὶ χαρμοσύνους ταύτας ἡμέρας, ἀγαπητοί, τὸν πλησίον ἡμῶν μὴ λόγῳ, μηδὲ γλώσσῃ μόνον, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ, ὡς λέγει ὁ αὐτὸς θεολόγος Ἀπόστολος [Α΄ Ἰωάν. 3,18].

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, ὁ τῆς μεγάλης βουλῆς Αὐτοῦ τὸν Ἄγγελον, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν, Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς σωτηρίαν καὶ ἀναγέννησιν ἀποστείλας ἡμῖν, ἐνισχύοι ἡμᾶς πάντοτε διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς, στερεοῖ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν παρ' ἡμῖν καὶ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, καταπέμποι δὲ καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον πλούσια τὰ ἐλέη Αὐτοῦ καὶ αὔξοι τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν χαρὰν πάντων ὑμῶν.

Χριστούγεννα, 1929.

† ***Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.***

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

[Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 374].

Στίχ. 37. Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Ἰησοῦ ἀσφαλῶς συνήγαγεν ὁ Πιλᾶτος, ὅτι εἶχεν Οὗτος ἀξιώσεις βασιλικάς, ὅθεν καὶ μετὰ προφανοῦς καταπλήξεως, ἴσως δὲ (ὡς ἱκανοὶ Ἐξηγηταὶ δέχονται καὶ εἰρωνείας) διερωτᾷ ἐκ νέου, τὴν φορὰν ταύτην γενικῶς (μὴ ὁρίζων δηλ. τίνων βασιλεύς), ὅπως τύχῃ ἔτι μᾶλλον ρητῆς καὶ σαφοῦς ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ ἀπαντήσεως. Ἀπαντῶν ὁ Ἰησοῦς διαβεβαιοῦται τὸν Ρωμαῖον Ἡγεμόνα, ὅτι ὀρθῶς ἀντελήφθη καὶ ἐξεφράσθη, ἀλλὰ σπεύδει αὖθις, συμπληρῶν καὶ διασαφηνίζων τὸν ἤδη διατυπωθέντα (στ. 36) χαρακτῆρα τῆς βασιλείας Αὐτοῦ, νὰ δηλώσῃ, ὅτι αὕτη ἑδράζεται ἐπὶ τοῦ κηρύγματος τῆς θείας ἀληθείας (πρβλ. Δ΄ 14), ἥτινι, οὕτω δὲ καὶ ἑαυτῷ, κατεργάζεται ὀπαδούς, ὁθενδήποτε λαμβανομένους, οἴκοθεν δὲ καὶ οἰκειοθελῶς προσερχομένους, ἅτε εὑρίσκοντας τὴν γνώμην τοῦ ἱ. Χρυσ. γράφει· «**Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι,** τ. ἔ. εἰς τὸ βασιλεὺς εἶναι. Φύσει γὰρ ἔχω τοῦτο καὶ ἐπ᾿ αὐτοῦ τοῦ γεννηθῆναι ἐκ Πατρός. Αὐτὸ γὰρ τοῦτο τὸ ἐκ βασιλέως γεννηθῆναι, βασιλέα εἶναί με μαρτυρεῖ. **Καὶ διὰ τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον,** ἵνα τοῦτο αὐτὸ εἴπω καὶ διδάξω καὶ πείσω πάντας, ὅτι βασιλεὺς καὶ δεσπότης καὶ κύριός εἰμι». Ὁμ. πως καὶ Ζιγ. Ἀλλ' εὔδηλον, ὅτι διὰ τῆς ἑρμηνείας ταύτης δὲν ἀποδίδεται ἡ χαρακτηριστικὴ τῷ Ἰω. σημασία τοῦ **ἀλήθεια, ἡ ἀλήθεια,** ἧς φορεὺς καὶ ἐνσάρκωσις ὁ Ἰησοῦς Χριστός. **Οὐκοῦν.** Μόνον ἐνταῦθα ἐν τῇ Κ. Δ. **Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεύς εἰμι.** Ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ραββίνοις τρόπος καταφάσεως. Πρβ. Μτθ. ΚΣΤ΄ 25. 64. **Σὺ εἶπας** κλπ,, τοῦ Ἰησοῦ σαφηνείας καὶ ἀναδείξεως χάριν ἐπισυνάπτοντος ἐνταῦθα καὶ τὴν καταφασκομένην ἔννοιαν, ὅτι βασιλεύς ἐστι. Ἡ ἐν τῇ ἐν λόγῳ προτάσει ἐγκλειομένη κατάφασις καθίσταται δήλη, ἂν ἐξηγηθῇ οὕτω πως : εἶνε ὅπως τὸ λέγεις. Τὸ **ὅτι (ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγὼ)** ἐξηγοῦνται ἱκανοὶ αἰτιολογικῶς. **Γεγέννημαι.** Δηλοῖ τὴν ἐνανθρώπησιν ὡς εἰρμήνευσαν ἐκ παλαιοῦ τινές. «Τινὲς δὲ τὸ **εἰς τοῦτο γεγέννημαι** οὐ τὴν ἐκ Πατρὸς προαιώνιον γέννησιν δηλοῦν ἐνόησαν, ἀλλὰ τὴν ὕστερον ἐκ Παρ-

θένου». Θεοφ. **Ἐλήλυθα** κλπ. Σημαίνει τὴν πρὸς τὸ δημόσιον κήρυγμα ἐμφάνισιν τοῦ Ἰησοῦ. **Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.** Πρβλ. Η΄ 47. Ὁμ. Γ΄ 21. Δ΄ 15 κλπ. Ἐν σχέσει πρὸς τὰς λέξεις ταύτας ὁ ἱ. Χρυσ. παρατηρεῖ· «Ἐπισπᾶται διὰ τούτων καὶ πείθει γενέσθαι τῶν λεγομένων ἀκροατήν. Εἴτις γάρ ἐστι, φησίν, ἀληθής, καὶ ταῦτα ποθεῖ, πάντως ἀκούσεταί μου». Εἰς ἃ ὁ Θεοφ. προσθέτει· «Αἰνίττεται δὲ ἐνταῦθα καὶ τοὺς Ἰουδαίους, μὴ ὄντας ἐκ τῆς ἀληθείας, ἐπεὶ οὐκ ἀκούειν θέλουσι τῆς φωνῆς Αὐτοῦ». Ἀναφοράν τινα πρὸς τὸν Πιλᾶτον τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ ἀποδέχονται καὶ τῶν νεωτέρων τινές.

Στίχ. 38. Ἡ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ προκληθεῖσα ἱστορικὴ ἐρώτησις τοῦ Πιλάτου **τί ἐστιν ἀλήθεια** θεωρεῖται ὑπὸ πολλῶν πιθανώτερον ὡς ἔκφρασις τῶν σκεπτικῶν φρονημάτων αὐτοῦ, ἰσχυρῶς ἀμφιβάλλοντος περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἀκριβώσεως τῆς ἀληθείας οὐ μόνον ἐν τῇ ἀπολύτῳ σημασίᾳ τῆς λέξεως, ἀλλὰ πλειστάκις καὶ ἐν ἀναφορᾷ εἰς τὰς κοινὰς τοῦ βίου περιπτώσεις, οἷα καὶ ἡ προκειμένη αὕτη τοῦ Ἰησοῦ. Οὕτω φρονῶν ὁ Πιλᾶτος ἑπόμενον, ὅτι δὲν θὰ διετύπου σοβαρῶς τὴν ἐν λόγῳ ἐρώτησιν, ἀλλ' εἰρωνικῶς, πιθανῶς δὲ καὶ μετ' αἰσθήματος οἴκτου πρὸς τὸν Ἰησοῦν, διώκοντα κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ σκιάν, καὶ ἐκτιθέμενον οὕτω μάτην εἰς προφανῆ κίνδυνον. Ὅτι ὁ Πιλᾶτος ἥκιστα παντὸς κατείχετο ὑπὸ δίψης νὰ ἀκριβώσῃ ἑαυτῷ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἥκιστα παντὸς ἐπίσης ἤλπιζεν, ὅτι θὰ ἐδιδάσκετο περὶ αὐτῆς παρὰ τοῦ Ἰησοῦ δῆλον ἐκ τοῦ τρόπου αὐτοῦ μὴ ἀναμείναντος κἂν τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ· ὅτι δ' ὅμως ἐκ τῶν λόγων καὶ τῆς ἠρέμου στάσεως τοῦ Ἰησοῦ ἀπεκόμισε τελείως τὴν πεποίθησιν, ὅτι οὐδαμῶς Οὗτος ἦτο ἔνοχος ἐσχάτης προδοσίας δῆλον ἐκ τῆς ῥητῆς δηλώσεως αὐτοῦ, ἣν διακόπτων τὴν ἀνάκρισιν τοῦ Ἰησοῦ, ἐπαρκῆ ὑπ' αὐτοῦ θεωρηθεῖσαν, ἀνεπιφυλάκτως ἐποιήσατο πρὸ τῶν ἔξω τοῦ Πραιτωρίου ἱσταμένων Ἰουδαίων. **Οὐδεμίαν αἰτίαν** (ἀφορμὴν κατακρίσεως καὶ τιμωρίας) **εὑρίσκω ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.** Τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων Ἐξηγητῶν ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐρωτήσεως τοῦ Πιλάτου σαφέστερον διατυπώνει ὁ Ζιγ. γράφων· «Μαθεῖν βουλόμενος ἐρωτᾷ· **Τί ἐστιν ἀλήθεια** ἣ μαρτυρεῖς, ἣν διδάσκεις». Ὅπως δικαιολογήσῃ δὲ τὴν ἔξοδον τοῦ Πιλάτου, μὴ ἀναμείναντος τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὸν ἱ. Χρυσ. καὶ Θεοφ. παρατηρεῖ· «Γνούς, ὅτι καιροῦ δεῖται τὸ ἐρώτημα πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἵσταται· καὶ αὐτίκα ἐξελθὼν σπουδάζει Τοῦτον ἐξελέσθαι τῆς τῶν Ἰουδαίων ὁρμῆς». Κατ' ἄλλους τῶν νεωτέρων ἡ ἐρώτησις τοῦ Πιλάτου ἀποτελεῖ εἶδος ἀναφωνήσεως τῆς ἀπογοητεύσεως τοῦ Πιλάτου, ματαίως ζητήσαντος τὴν ἀλήθειαν.

Στίχ. 39. Ὁ ἀσθενὴς κοσμικὸς χαρακτὴρ τοῦ Πιλάτου ἄρχεται καθιστάμενος εὐδηλότερος. Ἀντὶ ν' ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν ἀθῷον ὑπ' αὐτοῦ κριθέντα, καὶ ν' ἀποπέμψῃ τοὺς κοτηγόρους Αὐτοῦ, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐπιμείνῃ ἀπαιτῶν παρ' αὐτῶν βασίμους καὶ δεδικαιολογημένας κατηγορίας, μετέρχεται μέσην τινὰ ὁδόν, ἐπιδιώκουσαν ἀπό γε αὐτοῦ τὴν ἀθώωσιν τοῦ Ἰησοῦ, πράγματι δ' ὅμως συνεπαγαγοῦσαν τὴν θανατικὴν καταδίκην. Λαμβάνων ὑπ' ὄψει (πρβλ. Μτθ. ΚΖ΄ 18), ὅτι τὸ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μῖσος ὠφείλετο κυρίως εἰς μερίδα τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἀποφασίζει, ὅπως προσφύγῃ (ἢ κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ ἱ. Μρκ. ΙΕ΄ 6—14, ὅπως ἐπωφεληθῇ) εἰς τὴν κατὰ τὸ Πάσχα παρεχομένην τοῖς Ἰουδαίοις ἡγεμονικὴν χάριν τῆς ἀπολύσεως ἑνὸς καταδίκου, τοῦ ὑπ' αὐτῶν προτιμωμένου, ἐλπίζων ὅτι οὕτω ἱκανοποιῶν ἀφ' ἑνὸς τὴν ἀξίωσιν τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῖς περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιτύχῃ παρὰ τοῦ λαοῦ — οὐχὶ ἀπεχθῶς ἔχοντος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τοὐναντίον δὲ πολλῶν θαυμαζόντων καὶ περὶ πολλοῦ ποιουμένων Αὐτόν—, τὴν ἀθώωσιν Αὐτοῦ. Ὅτι ὁ Πιλᾶτος ἀπετάθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὸν πρὸ τοῦ Παλατίου συγκεντρωθέντα πολυπληθῆ Ἰουδαϊκὸν λαόν, οὐχὶ δὲ εἰς τοὺς περὶ αὐτοὺς μόνους ἐν πάσῃ περιπτώσει (ὡς ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἐκ τῆς ἀποτόμου λίαν ἐνταῦθα διηγήσεως τοῦ ἱ. Εὐαγγελιστοῦ) δῆλον ἐκ τῆς σχετικῆς διηγήσεως τῶν Συνοπτικῶν, ἣν δὲ προϋποτίθησιν ὡς γνωστὴν καὶ ὁ Ἰωάννης γράφων κατωτέρω **ἐκραύγασαν οὖν πάντες,** ἀναφερόμενον εἰς τὸν λαόν. Εἰς τίνας χρόνους ἀνάγεται ἡ συνήθεια, ἣ δύναμιν νομικοῦ ἔθους ἔχουσα, ἧς δὲ ἐπιθυμεῖ ὁ Πιλᾶτος νὰ μὴ ἀποστῇ καὶ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, εἶνε ἄγνωστον. Κατὰ τὴν γνώμην Ἐξηγητῶν τινων προῆλθεν αὕτη πιθανῶς ἐκ τῆς σημασίας τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ἀναμιμνησκούσης τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τοῦ ἐπαχθοῦς Αἰγυπτιακοῦ ζυγοῦ. Συμφώνως πρὸς τὴν τοιαύτην πιθανὴν ἀφορμὴν τῆς προελεύσεως τῆς συνηθείας ταύτης, λαμβανομένου δ' ἅμα ὑπ' ὄψει, ὅτι πρὸς χρονικὸν καθορισμὸν αὐτῆς θὰ ἐχρησιμοποιῆτο ὁ ὅρος **Πάσχα** ἐν τῇ στενῇ καὶ κυρίᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ (Λευϊτ. ΚΕ΄ 3. Ἀριθμὸς ΚΗ΄ 16), θεωρεῖται πιθανώτερον, ὅτι αὕτη ἐτίθετο εἰς ἐφαρμογὴν τῇ 14 Νισάν, οὐχὶ δὲ τῇ 15, ὡς Ἐξηγηταί τινες διατείνονται. Ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Πιλάτου χρῆσιν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ Ἰησοῦ ὡς βασιλέως τῶν Ἰουδαίων συμφώνως πρὸς τὰ ῥηθέντα δέον νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι δὲν ἀπέβλεπεν οὗτος, ὅπως σκώψῃ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ὅπως δηλώσῃ Αὐτὸν ὑφ' ὃ ὄνομα παρεδόθη αὐτῷ, ὃ ὄνομα δὲ θὰ ἤχῃ καλῶς εἰς τὰ ὦτα τῶν καλῶς πρὸς τὸν Ἰησοῦν διακειμένων, οὐχ ἅπαξ οὕτω ὑπὸ τῶν τιμώντων Αὐτὸν ὀνομασθέντα, καίτοι θὰ ἐξῆπτεν ἴσως μᾶλλον τοὺς Ἀρχιερεῖς, ὡς παρατηροῦσιν Ἐξηγηταί τινές,

θεωροῦντες ὡς ἀδεξιότητα τὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ χρῆσιν αὐτῆς. Κατὰ τὴν γνώμην ἄλλων Ἐξηγητῶν διὰ τοῦ τίτλου τούτου καθάπτεται ὁ Πιλᾶτος ἐπὶ τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῶν πολιτικῶν ἀξιώσεων καὶ βλέψεων τῶν Ἰουδαίων. Ὁ ἱ. Χρυσ. ἐμβλέπει τὴν σύνεσιν τοῦ Πιλάτου. «Οὐ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἐπειδὴ ἥμαρτε καὶ ἄξιός ἐστι θανάτου χαρίσασθε Αὐτὸν τῇ ἑορτῇ· ἀλλὰ πρῶτον Αὐτὸν ἀπαλλάξας αἰτίας ἁπάσης, τότε ἐκ περιουσίας ἀξιοῖ, εἰ καὶ μὴ βούλοιντο ὡς ἀθῷον ἀφιέναι, κἂν ὡς ὑπεύθυνον τῷ καιρῷ χαρίσασθαι». Ὁμ. Θεοφ. καὶ Ζιγ. ἐν Μτθ. Ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἐνταῦθα χαρακτηρισμὸν ὑπὸ τοῦ Πιλάτου τοῦ Ἰησοῦ ὡς βασιλέως τῶν Ἰουδαίων ὁ Θεοφ. γράφει· «Φανερῶς διὰ τούτου ἀπολογεῖται ὁ Πιλᾶτος ὡς οὐδὲν Ἰησοῦς ἔπταισεν, ἀλλὰ μάτην ἐγκαλεῖται παρ' αὐτῶν ὡς βασιλείας ἐπιθυμῶν. Οὐ γὰρ ἂν τὸν βασιλέα ἑαυτὸν ποιοῦντα καὶ ἀνταίροντα τῇ τῶν Ρωμαίων δυναστείᾳ ὁ τῶν Ρωμαίων ὑποστράτηγος ἀπέλυσεν . . . . καὶ ἀπεγγελᾷ τοῖς Ἰουδαίοις ὡσανεὶ τοιαῦτα λέγων· ὃν ὑμεῖς συκοφαντεῖτε ὡς βασιλειῶντα, τοῦτον ἀπολύειν ἐγὼ ἀξιῶ». Ὁ αὐτὸς δὲ πειρᾶται νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τὴν προέλευσιν τῆς συνηθείας, τῆς ἀπολύσεως ἑνὸς καταδίκου κατὰ τὸ Πάσχα γράφων οὕτω· «Πρῶτον μὲν οὖν ἔστιν εἰπεῖν ὅτι . . . τὰ πλεῖστα ταῖς ἰδίαις ἐστοίχουν γνώμαις, οὐ τοῖς τοῦ Θεοῦ προσεχρῶντο νόμοις. Ὅθεν καὶ τοῦτο ἐν ἔθει τοιούτῳ ἀλόγῳ εἶχον. . . Ἔπειτα καὶ τοιοῦτόν τι εἴρηται ἐν τῇ Γραφῇ νομοθέτημα, ἀφ' οὗ ὡς εἰκὸς ἦν ὁρμωμένους αὐτοὺς τὰς τοιαύτας ἀπολύσεις τῶν κατακρίτων ἐν ἔθει σχεῖν. Γέγραπται γὰρ περὶ τοῦ ἀκουσίως φονεύοντος, ἐὰν μὴ δι' ἔχθραν. . ἀκούσιος μὲν ὁ φονεὺς ὁ τοιοῦτος, κρινεῖ δὲ ἡ συναγωγὴ πᾶσα, καὶ ἀπολύσουσι μὲν τοῦτον τοῦ θανάτου. . . φυγῇ δὲ ζημιώσουσιν. . . Ὁ μὲν οὖν νόμος προσέταττεν ἔργον εἶναι τοῦτο τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων· ἐπεὶ δὲ τὰ πράγματα ὑπὸ Ρωμαίους γέγεθε τοὺς Ρωμαίων ἄρχοντας κυρίους ποιοῦνται τοῦ ἀπολύειν, ὥσπερ οὖν καὶ νῦν τὸν Πιλᾶτον».

Στίχ. 40. Τὸ τέχνασμα τοῦ Πιλάτου ἀπέτυχεν, ὃν τρόπον καὶ ἡ παρὰ τῷ ἱ. Λουκᾷ (ΚΓ´ 6—16) ἀναφερομένη ἀπόπειρα αὐτοῦ ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ὀχληρᾶς αὐτῆς ὑποθέσεως διὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις τότε παρεπιδημοῦντα τετράρχην τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδην. Οἱ πρὸ τοῦ Παλατίου συγκεντρωμένοι Ἰουδαῖοι ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῶν Ἀρχιερέων (Μτθ. ΚΖ´ 20 κλπ.) ἀντὶ τοῦ θείου Διδασκάλου προκρίνουσι τὴν παρὰ τοῦ Πιλάτου ἀπόλυσιν ὀνομαστοῦ βιαίου καὶ κακοποιοῦ ἀνθρώπου, συγκαλύψαντος τὴν ἑαυτοῦ κακουργίαν διὰ πατριωτικῆς φενάκης (Μτθ. ΚΖ´ 16. Μρκ. ΙΕ´ 7. Λουκ. ΚΓ´ 19), ἥτις ἦτο ἐπιτηδεία, ὅπως διαθρύψῃ τὸν ἐθνικὸν ἐγωϊσμὸν τῶν Ἰουδαίων. **Ἐκραύγασαν πάλιν.** Προϋποτίθενται αἱ παρὰ τοῖς Συνοπτικοῖς ἀναφερόμε-

ναι ἐπανειλημμέναι σχετικαὶ κραυγαὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ὄχλου. Ἐξηγηταὶ τινὲς σχετίζουσιν αὐτὸ πρὸς τὰ τοῦ στ. 31, ὅπου λανθάνει ἡ ἀπαίτησις τῆς ποινικῆς καταδίκης τοῦ Ἰησοῦ. **Ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.** Μετὰ τόνου. Ὁ ἱ. Χρυσ. ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπαίτησιν ταύτην τῶν Ἰουδαίων παρατηρεῖ· «Ὢ τῆς μιαρᾶς γνώμης! τοὺς μὲν ὁμοτρόπους αἰτοῦσι, καὶ τοὺς ὑπευθύνους ἀφιᾶσι· τὸν δὲ ἀνεύθυνον κολάσαι κελεύουσιν· οὗτος γὰρ αὐτοῖς ἄνωθεν ὁ νόμος».

(Ἕπεται συνέχεια)

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΗΘΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

[Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 502]

Τῶν παραπλανήσεων τούτων, καὶ ἴσως ἡ ριζικωτέρα ἐξ αὐτῶν, εἶναι καὶ ἡ μετάθεσις τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὴν κεφαλήν, ἡ κατὰ θεωρίαν ἢ πρᾶξιν ἀντικατάστασις τῶν παλμῶν τῆς ἐνθέου καὶ θερμῆς καρδίας διὰ τῶν ψυχρῶν ἐννοιῶν τῆς διανοίας, διὰ τῶν ἁπλῶν δοξασιῶν ἢ ἄρθρων πίστεως ἢ δι' ἁπλῶν τύπων λατρείας, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι πρόκειται περὶ δογμάτων καὶ θεσμῶν ἐχόντων ὑπέρτατον τὸ κῦρος, λογικωτάτην τὴν ἐσωτερικὴν συνοχὴν καὶ ἄψογον τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιβολήν. Πρόκειται περὶ θρησκείας, ἐχούσης μὲν τὸ σῶμα, στερουμένης ὅμως τῆς ψυχῆς. Εἰς τοιαύτην θρησκείαν εἶναι ἐφαρμόσιμον τὸ γνωστὸν λόγιον: **οἵα κεφαλή, καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει·** οἷον σῶμα, καὶ οὐκ ἔχει καρδίαν, καρδίαν πάλλουσαν καὶ μεταδίδουσαν κίνησιν καὶ ζωὴν εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Τοῦτο δὲ ἔλεγεν ὁ παλαιὸς Προφήτης περὶ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, ἐπανέλαβε δὲ καὶ ὁ Κύριος· «ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτοῦ πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων» (Ἡσ. 29, 13. Ματθ. 15, 8—9). Δὲν δύνανται βεβαίως νὰ ἐλλείπωσιν ἀπὸ τῆς θρησκείας οὔτε δόγματα καὶ διδάγματα, οὔτε θεσμοὶ καὶ τύποι λατρείας. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ θρησκευτικὸς πυρήν, ὁ κατὰ πρῶτον λόγον συναισθηματικός, ὑπὸ εὐνοϊκοὺς ὅρους εὑρισκόμενος καὶ ὁμαλῶς ἀναπτυσσόμενος, παράγει παντοῖα συναισθήματα καὶ ἐννοήματα ὡς τόσην ὕλην τῇ διανοίᾳ πρὸς κατάλληλον ἐπεξεργασίαν καὶ διαμόρφωσιν συστήματος διδαγμάτων καὶ δοξασιῶν ὡς τινος σώματος τῆς θρησκείας, πᾶσα δὲ διαμαρτία καὶ ἀστοχία τῆς

διανοίας περὶ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς παραδιδομένης αὐτῇ ὕλης εἶναι ἐπιβλαβὴς τῇ θρησκευτικῇ εὐεξίᾳ. Πλὴν ἐμφαίνει παντελῆ παραγνώρισιν τῆς οὐσίας τῆς θρησκείας καὶ τῆς **πίστεως** τῆς θρησκευτικῆς ὁ θρησκευτικὸς ἐκεῖνος νοητισμός, ὅστις, ὡς ἄλλος τις ὑλισμός, ἐκλαμβάνει τὸ σωματικὸν τῆς θρησκείας ὡς τὴν ζωοῦσαν αὐτῆς δύναμιν, καὶ ἐπιμελεῖται μὲν αὐτοῦ μετὰ περισσῆς ἀκριβείας, ἀμελεῖ δ᾿ ὅμως παντάπασι τῆς ὡς ἀληθῶς ζωοποιούσης αὐτῆς ἀρχῆς καὶ δυνάμεως. Ἕτερον καὶ οὐχ ἧττον σπουδαῖον μειονέκτημα τοῦ ἐν λόγῳ **νοητισμοῦ** εἶναι, ὅτι τὰ **ἐνσυνείδητα** λεγόμενα ἐνεργήματα τῆς διανοίας τιμῶνται ὡς ὑπέρτερα τῶν **ὑποσυνειδήτων** φαινομένων καὶ ἐνεργημάτων τοῦ ψυχικοῦ βίου, ἐν ᾧ δὲν ἀποκλείεται τὸ ἐναντίον, καὶ ὄχι μόνον δὲν ἀποκλείεται, ἀλλ᾿ ὑπάρχουσι καὶ οὐκ ὀλίγα ψυχολογικῶς μεμαρτυρημένα γεγονότα, συνηγοροῦντα περὶ τούτου, ὅτι πολλὰ τῶν καθ᾿ ἡμᾶς **ὑποσυνειδήτων** καὶ **ὑποδεῶν** νομιζομένων θεωρητέα μᾶλλον ὡς **ὑπερσυνείδητα καὶ τῶν ἐνσυνειδήτων ὑπέρτερα,** ὡς ἀμεσώτερα ἐνεργήματα αὐτῆς ταύτης τῆς πανταχοῦ παρούσης καὶ τὰ πάντα πληρούσης θείας δυνάμεως καὶ ἐνεργείας, ὅτι ἐν παραβολῇ πρὸς ταῦτα καὶ τὰ ἐξαισιώτατα ἐπινοήματα καὶ ἀριστουργήματα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας καὶ τέχνης εἶναι ὡς τινα βαναυσουργήματα ἢ νηπιάσματα, καὶ ὅτι ὅσα οἱ ἄνθρωποι διὰ τῶν διόπτρων τῆς διανοίας καὶ τοῦ λόγου αὐτῶν κρίνοντες εὑρίσκουσιν ἄτοπα, παράλογα καὶ μωρά, ταῦτα κατὰ τὸν θεῖον νοῦν καὶ τὴν θείαν σοφίαν εἶναι εὐλογώτατα, ἐμφρονέστατα καὶ σοφώτατα, ὡς λέγει καὶ ἡ Γραφὴ ὅτι «τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν» (1 Κορ. 1, 25). Τὸ αὐτὸ μειονέκτημα καὶ τὴν αὐτὴν ἀστοχίαν περὶ τὴν εὕρεσιν τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, καὶ ἐν πολλῷ μείζονι βαθμῷ ἐμφαίνει ὅ,τι δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τὸ κορύφωμα τοῦ νοητισμοῦ, ὁ **ὀρθολογισμός,** ὁ **θρησκευτικὸς** ἢ **θεολογικός,** ὅστις ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ λόγῳ διαβλέπων τὴν μόνην πηγὴν καὶ τὸ μόνον κριτήριον τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, καὶ ἄλλοτε μέν, μάλιστα δὲ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἐπειράθη ποὺ μὲν νὰ διαμορφώσῃ νέαν τινὰ θρησκείαν φιλοσοφικήν, τὸν λεγόμενον **δεϊσμὸν** ἢ **θεϊσμόν,** θρησκείαν περιλαμβάνουσαν ὀλίγα τινὰ ἄρθρα πίστεως, καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ λόγου πηγάζοντα καὶ ἐπὶ τοῦ λόγου ἐρειδόμενα, ποὺ δὲ νὰ μεταπλάσῃ τὰ τοῦ χριστιανισμοῦ οὕτως ὥστε καθ᾿ οἱονδήποτε τρόπον, δι᾿ ἀναλόγου ἑρμηνείας τῶν Γραφῶν καὶ τῶν κειμένων ἢ ἄλλως νὰ ἐξατμισθῶσι μὲν ἢ καὶ νὰ ἐξοβελισθῶσιν ἀπ᾿ αὐτοῦ τὰ δόγματα καὶ διδάγματα μὴ εὑρισκόμενα σύμφωνα καὶ συμβιβαστὰ πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον νὰ ὑπολειφθῶσι δὲ μόνα τὰ δεκτικὰ συμβιβασμοῦ πρὸς τὰς ἀποφάνσεις αὐτοῦ. Ἀκίνδυνος βεβαίως δὲν εἶναι οὐδὲ ὁ λεγόμενος **μυ-**

στικισμός, ὁ ἀφετηρίαν καὶ βάσιν ἔχων τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς καρδίας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συναισθήματος, καὶ πρὸς κατάδειξιν τοῦ ποιοῦ καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν κινδύνων τοῦ τοιούτου εἴδους τῆς θρησκεύσεως δύναταί τις νὰ προσαγάγῃ οὐ μόνον τὰς συνήθεις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ χριστιανισμῷ παρατηρηθείσας μεταπτώσεις τοῦ μυστικισμοῦ εἰς παντοῖα πανθεϊστικὰ συστήματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ τοῦ ἀρχαίου ἐθνισμοῦ, ὅστις ἀπὸ τοῦ ἀορίστου συναισθήματος ὁρμώμενος καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἄνευ λόγου καὶ καθ' ἁπλῆν φαντασίαν θρησκεύων καὶ θεολογῶν παρεμόρφωσε καὶ ὅσα κατ' ἀρχὴν περιεῖχε κατὰ στοιχεῖον καὶ παρὰ τὸν κτίστην ἐλάτρευσε τῇ κτίσει, θεοποιῶν ὄντα καὶ φαινόμενα παντοῖα, ἀπὸ τῶν κατωτάτων εἰδῶν τῆς ὁρατῆς τε καὶ φανταστῆς ὑπάρξεως μέχρι τῶν ἀνωτάτων, ἀπὸ τοῦ φετιχισμοῦ καὶ τοῦ σαβαϊσμοῦ ἢ ἀστρολατρείας μέχρι τῆς ἀνθρωπολατρείας καὶ τῆς εἰδωλολατρείας, τῆς ποικιλομόρφου πολυθεΐας. Ἐν παραβολῇ μάλιστα πρὸς τὰς ἀποπλανήσεις ταύτας δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσήμαντος καὶ ἀνώδυνος ὁ κίνδυνος τοῦ νοητισμοῦ καὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ἡ μετατροπὴ τῆς θρησκείας καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας εἰς εἶδός τι ὁμολογίας πίστεως φιλοσοφικῆς ἢ μεταφυσικῆς. Προσκρούσεις πρὸς τὸν ψυχρὸν λόγον βεβαίως δὲν ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα οἷαι ἐκεῖ. Τὸ πλεονέκτημα ὅμως τοῦτο δὲν ἐξαγοράζεται ἄλλως εἰμὴ διὰ τῆς θυσίας ἐκείνου, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν **οὐσίαν**, τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν τῆς θρησκείας, αὐτὴν τὴν ζωὴν ἐν τῇ θρησκείᾳ. Οὐχὶ ἀπροσφυῶς παρεβλήθη τὸ συναίσθημα πρὸς τὴν κινητήριον δύναμιν τοῦ πλοίου, ὁ δὲ νοῦς ἢ λόγος πρὸς τὸν οἰακοστρόφον τὸν κανονίζοντα τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου. Ἐλλείποντος τούτου βεβαίως κινδυνεύει τὸ σκάφος φερόμενον εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν. Τὴν ἔλλειψιν ὅμως τῆς κινητηρίου δυνάμεως δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ ὁ κάλλιστος οἰακοστρόφος, ἀσφαλεστέρα δὲ καὶ ὁμαλωτέρα εἶναι ἡ κίνησις καὶ ἡ πορεία τοῦ πλοίου, ὅταν τὴν κινητήριον δύναμιν ἔχει ἐν ἑαυτῷ καὶ δὲν ἀκολουθῇ τῇ φορᾷ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ρευμάτων.

Εἶναι ἄλλο ζήτημα, ἂν καὶ κατὰ πόσον ἡ θρησκεία ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς ἀρχῇ καὶ ἀσκήσει, ἔστω καὶ θυμοσόφως ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν προδηλωθέντα ἀληθῆ αὐτῆς χαρακτῆρα, ἢ μήπως ἀλλοία ἦτο ἡ ἐν ἀρχῇ ἐκδοχὴ αὐτῆς καὶ ἄσκησις ἀρξαμένης ἀπό τινος, οὐ μόνον ἀτελοῦς καὶ στοιχειώδους, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο πλημμελοῦς, καὶ ὅ,τι ἔχει τυχὸν κρεῖττον, προσλαβούσης ὕστερον κατὰ τὴν διὰ τῶν αἰώνων ἐξέλιξιν αὐτῆς. Ἡ τελευταία ἐκδοχή, ἔχουσα ὑπὲρ ἑαυτῆς τὴν ἀπὸ τοῦ Δαρβίνου κρατήσασαν καὶ προσφιλῆ γενομένην θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως, δυναμένη δὲ νὰ εὕρῃ καὶ ἐπιχειρήματα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ λεγομένου πολιτισμοῦ καὶ τῶν θρηκευμάτων, ἔχει καθ' ἑαυτῆς ἄλλην θεωρίαν ἐξελίξεως, **τὴν τῶν**

Ἁγίων Γραφῶν καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἐπιχειρήματα, ἐπίσης λαμβανόμενα ἐκ τῆς ἱστορίας, ἔκ τε τῶν παραδόσεων τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος, ἱερῶν τε καὶ θύραθεν, καὶ ἐκ τῶν γραπτῶν αὐτῆς μνημείων, οὐχ ἧττον δὲ ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν ὑστέρων φάσεων τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς προγενεστέρας αὐτῶν φάσεις. Πρὸς τὴν θέσιν τὴν πρώτην **ἐκ τοῦ χείρονος εἰς τὸ κρεῖττον,** ἀντιτίθεται ἡ θέσις ἡ δευτέρα, **ἐκ τοῦ κρείττονος τῆς πρώτης ἀρχῆς μετάπτωσις εἰς τὸ χεῖρον** καὶ ἀγὼν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀπολεσθείσης κρείττονος ἀρχῆς, ἔστω καὶ ὑπὸ τύπον μᾶλλον καθωρισμένον καὶ διεπτυγμένον, ὡς ἐκφράζουσι τοῦτο οἱ Δογματικοὶ διὰ τῶν τριῶν ὅρων generatio, degenaratio, regeneratio. Ἵνα παραδράμωμεν τὸ ὡμολογημένον, ὅτι αἱ πρῶται ἀρχαὶ καὶ γενεαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐν παραβολῇ πρὸς τὰς ἑπομένας, ἐπέχουσι θέσιν προτύπων καὶ κανόνων καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ γνησίου θρησκευτικοῦ φρονήματος, καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Ἰσραήλ, καὶ παρ' αὐτοῖς ἤδη τοῖς πατριάρχαις ὡς συνιστῶντα τὴν ἀληθινὴν θεοσέβειαν δὲν ἐνομίζοντο πολυτέλειαι περὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς λατρείας καὶ ἡ ἁπλῆ προσήλωσις εἰς τοὺς τύπους, ἀλλ' ἀνάλογα καὶ ζωηρὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας, διάθεσις εὐλαβής, ἀκράδαντος πίστις καὶ ἐμπιστοσύνη, ἄκρα ἀφωσίωσις καὶ ὑπακοὴ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ [Γενεσ. 15, 6. 22, 1-18. 26, 2 -6. 24-25. 28, 11-22 33, 9-11. 25-30]. Τὸ αὐτὸ δὲ ἐξαίρουσι καὶ οἱ προφῆται πάντες, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως, καὶ τοῦτο ὄχι ὡς νέον τι καὶ τοῖς πρὶν ἄγνωστον, ἀλλ' ὥς τι ἔκπαλαι ἀνεγνωρισμένον καὶ πρὸς τὴν ἐπελθοῦσαν παρέκκλισιν ἀντικείμενον [Δεοτ. 6, 5 κ. ἑξ. 10, 12-13. Ὡσ. 6, 6. Ἀμ. 5, 11-24. Ἡσ. 1, 10-26. 29, 13. 66, 3-4. Ἱερ. 6, 20. 7, 22-28. Ἰεζ. 16, 2 κ. ἑξ. 1 Βασιλ. 12, 22. Ψαλ. 50, 18], ὄχι ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ εἶναι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀπόβλητα καὶ ἄχρηστα πάντη, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἡ ἀξία αὐτῶν καὶ χρησιμότης ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἁγνότητος καὶ προθυμίας τῆς διαθέσεως. Δὲν ἔχουσιν ἄλλην σημασίαν τὰ τοῦ Ἡσαΐου· «Τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν, λέγει Κύριος; Πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν καὶ στέρνα ἀμνῶν καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι... Τὰς νουμηνίους ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι. Νηστείαν καὶ ἀργίαν καὶ τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχή μου... ὅταν ἐκτείνητε τὰς χεῖρας ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν... αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις... Πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστή, Σιών, πλήρης δικαιοσύνης, ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ φονευταί» [1, 11 κ. ἑξ.]. Οὕτω δὲ ἔσχε καὶ ὁ Ἰουδαϊσμός, ὅπως ὕστερον καὶ ὁ Χριστιανισμὸς τὰς μεταπτώσεις αὐτοῦ καὶ ἐν τούτῳ ἀπό τινος κρείττονος εἰς τὸ χεῖρον, ὅπως καὶ ἀπὸ τούτου

εἰς ἐκεῖνο, καὶ ὁ νόμος ὁ πρυτανεύων ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν τοιούτων φαίνεται ὢν οὐχὶ ὁ τῆς εὐθείας γραμμῆς, οὔτε ὡς συνεχὴς ἐπίδοσις ἀπὸ τοῦ χείρονος εἰς τὸ κρεῖττον, οὔτε τοὐναντίον ὡς συνεχὴς μετάπτωσις ἀπὸ τοῦ κρείττονος εἰς τὸ χεῖρον, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ τῆς κεκλεισμένης καὶ εἰς ἑαυτὴν ἐπανιούσης γραμμῆς, ὁ τῆς ἀνακυκλήσεως ἢ ἀνακάμψεως τῆς κρείττονος ἀρχῆς πρὸς ἑαυτὴν διὰ παντοίων ἐν τῷ μεταξὺ κυμάνσεων καὶ μεταμείψεων, ἢ γραφικῶς εἰπεῖν, ὁ **τῆς τελειώσεως ἀγώνων καὶ παθημάτων** [Ἑβρ. 2, 10. 5, 8. 9], ὁ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ διὰ θλίψεων πολλῶν [Πράξ. 14, 22].

[Ἕπεται συνέχεια] Β. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΕΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

ΣΧΕΤΙΚΟΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΛΛΟΤΕ ΕΠΙΣΚΟΠΗΝ ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ

Ἡ ἐπαρχία Σερβίων καὶ Κοζάνης, νῦν Μητρόπολις, μέχρι τῆς 2 Μαΐου 1882, διετέλει οὖσα Ἐπισκοπὴ τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, τῆς πολιτικῆς διοικήσεως μετενεχθείσης ἀπὸ Λαρίσσης εἰς Σέρβια, ἀναδειχθέντα πρωτεύουσαν διοικήσεως, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον «ἐπρυτάνευσε τὸ μητροπολιτικὸν ἀξίωμα τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ τέως Ἐπισκοπῇ» [«Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τόμ. Β′ σελ. 473].

Κατὰ τὸ 1649, ἀρχιερατεύοντος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Θεσσαλονίκης τοῦ Μητροπολίτου Θεοκλήτου, καθῃρέθη ὁ Ἐπίσκοπος Σερβίων Μελέτιος ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου ἐπὶ τῆς δευτέρας Πατριαρχείας Παρθενίου τοῦ Β΄. Ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ὡς κυριάρχης Ἐπισκόπων ἐχόντων ἰδίαν ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν διενήργησε κανονικὴν ἐκλογὴν νέου Ἐπισκόπου, ἐκλεγέντος ὡς τοιούτου τοῦ ἱερομονάχου Θεοφάνους.

Ἀξιοσημείωτος τυγχάνει ἡ μνεία Ἐξάρχου Πατριαρχικοῦ ἐν τῷ γράμματι εἰδήσεως· ἐὰν βεβαίως ἐπρόκειτο περὶ παρουσίας ἑνὸς ἁπλοῦ πλησιοχώρου Μητροπολίτου δὲν θὰ ἐξενιζόμεθα, ἅτε τοῦ τοιούτου διαβλεπομένου ὑπὸ τῶν κανόνων [Σύνταγμα Ρ. καὶ Ποτλῆ Β′ 123-4 Γ′ 327].

Ἡ παρουσία ὅμως Μητροπολίτου ὑπὸ τὴν ἰδιότητα Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου κατὰ τὴν ἐκλογὴν Ἐπισκόπου περιφερείας μητροπολιτικῆς οἵα ἡ τῆς Θεσσαλονίκης, δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνεξαρτη-

σίαν τῆς Μητροπόλεως. Δὲν δύναται δὲ νὰ ὑποστηριχθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι ἡ παρουσία Ἐξάρχου Πατριαρχικοῦ ἦτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐκ τῶν ὑστέρων ἀναγγελίαν τῆς ἐκλογῆς ἢ πρὸς τὴν ἐκ τῶν προτέρων ζήτησιν παρ᾽ αὐτῶν ἀδείας πρὸς διενέργειαν τῆς ἐκλογῆς.

Ὡς εἶνε γνωστὸν ἰδίᾳ μετὰ τὴν Ἅλωσιν αὐξανομένης διαρκῶς τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κανονικά τινα προνόμια τῶν Μητροπόλεων ἔστιν ὅτε παρεθεωροῦντο [βλέπε Ἡλιουπόλεως Γενναδίου... «χειροτονία Ἐπισκόπου»... «Ὀρθοδοξία» τεῦχος 43 σελ. 298 καὶ αὐτόθι σημ. 13]. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ἐκλογὴν παρίσταντο κληρικοὶ καὶ ἄρχοντες τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ἡ ἐκλογὴ αὕτη προσέλαβε τὸν τύπον τῆς ἐκλογῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μετὰ τὴν Ἅλωσιν.

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἔγγραφον τυγχάνει τὸ πρωτότυπον γράμμα εἰδήσεως τὸ ἀναγνωσθὲν τῷ 1649 ἐν τῇ πόλει τῶν Σερβίων. Ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, φαίνεται, ἐκομίσθη τὸ ἔγγραφον τοῦτο μετὰ τῆς περιουσίας Ἀρχιερέως τινός, ἀρχιερατεύσαντος ἐν αὐτῇ.

ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ, ἐλέῳ Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Θετταλίας.

Οὐδὲν οὕτως ἀναγκαιότατον καὶ ἐπωφελὲς καὶ θεάρεστον κοινῶς τε καὶ ἰδίως ἑκάστῳ, ὡς τῶν πνευματικῶς προϊσταμένων ἐπίσκεψις καὶ ἀφοσίωσις, θείῳ ζήλῳ τε καὶ νόμῳ γιγνομένη τε καὶ ἐνεργουμένη. Τῷ ὄντι γὰρ τύπῳ σώζειν Θεοῦ τοῦ τὰ πάντα πρὸς σωτηρίαν φροντίζοντος καὶ ὁδηγοῦντος. Καὶ πάντα πρὸς τοῦτο καὶ οἰκονομηκότος καὶ πράττοντος. Ὅθεν καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς σωτηρίας ἡμῶν Ἰσ. Χρ. ὁ Θεάνθρωπος Λόγος δεῖγμα ἐκ τῆς εἰς αὐτὸν ἐποιήσατο ἀγάπης καὶ γνώρισμα, τὸ τὰ αὐτοῦ λογικὰ πρόβατα ποιμαίνειν πρὸς τοὺς αὐτοῦ μαθητάς, καὶ δι᾽ αὐτῶν ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τοὺς μετὰ ταῦτα, καὶ θέσει καὶ τρόπῳ διαδόχους ἐκείνου γενησομένους. Ἐπείπερ οὖν καὶ ἡ ἐπισκοπὴ Σερβίων, ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος μελετίου νομίμως καὶ κανονικῶς καθαιρέσει τελείᾳ καθυποβληθέντος, ἥτις καθαίρεσις ἐμπεριέχεται καὶ ἐν τῷ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἱερῷ κώδικι. Ὅθεν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν κατὰ τὴν ἐπελθοῦσαν αὐτῇ πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν καθαίρεσιν, οὐ δίκαιον ἔκρινεν ἐπὶ πολὺ μένειν ἀπροστάτευτον τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην Σερβίων καὶ δὴ ψήφων κανονικῶν γεγενημένων κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κανονικὴν διατύπωσιν, παρόντος τοιγαροῦν καὶ τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου δομενίκου καὶ ἐλασσῶνος κὺρ Γερμανοῦ καὶ ἐξάρχου πατριαρχικοῦ ἐνταῦθα παραγενομένου τοῦ ἐν ἁγίου πνεύματος (sic) ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ παρευρεθέντων δὲ καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τοῦ τε κύτρους (sic) κὺρ Ἀνθίμου καὶ πολυανῆς κὺρ πορφυρίου, ὑφ᾽ ὧν καὶ οἱ κανονικοὶ ψῆφοι ἐγεγόνασιν, παρόντων καὶ τῶν ἐντιμοτάτων ἡμῶν κληρικῶν καὶ χρησιμωτάτων ἀρχόντων, ἐκλέχθη πρὸ τῶν ἄλλων, ὁ πανοσιώτατος ἱερομόναχος κὺρ θεοφάνης (sic) ὃν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν

ἰδοῦσα ἄνδρα σώφρονι (sic) εὐλαβῆ καὶ ἐνάρετον· καὶ ἐκ παιδιόθεν τῇ μοναδικῇ ἀνατεθραμμένου πολιτείᾳ καὶ διαγωγῇ τῇ ἐπικλήσει τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος, κεχειροτόνηκεν αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς ταύτης σερβίων καὶ ἀποκατέστησε τέλειον καὶ κανονικὸν ἀρχιερέα καὶ ποιμένα τῆς ἐπαρχίας ταύτης εἰς τὸ ποιμαίνειν αὐτὴν κανονικῶς, καὶ προστατεύειν, καὶ τὰ ἀρχιερατικὰ πάντα ἐκτελεῖν, μετὰ καὶ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου (sic) ἐγκαθΙΙδρύσεως (sic)· καὶ εὐλογεῖν καὶ ἁγιάζειν τὸν ἐν αὐτῇ τοῦ κυρίου χριστώνυμον λαόν· ἀναγνώστας σφραγίζειν, ὑποδιακόνους καὶ διακόνους χειροτονεῖν καὶ εἰς τὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀξίωμα προβιβάζειν, πνευματικοὺς πατέρας ἐγκαθιστᾶν δι' οἰκίων (sic) ἐνταλμάτων· θείους ναοὺς καθιεροῦν τῇ ἐκκλησιαστικῇ συνηθείᾳ. Καὶ τ' ἄλλα πάντα ἐκτελεῖν ἀκωλύτως καὶ ἀνεμποδίστως ὢν καὶ ὀνομαζόμενος ἐπίσκοπος σερβίων. Ἔτι δὲ ἐπιλαβέσθαι τὰ ἐν αὐτῇ κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ ταύτην θεόθεν ἐπαρχίαν ὀφειλόντων καὶ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἐντιμοτάτων κληρικῶν, εὐλαβεστάτων ἱερέων, χρησιμωτάτων ἀρχόντων ὁσιωτάτων ἡγουμένων τῶν ἐκεῖσαι (sic) σεβασμίων μοναστηρίων καὶ ἱερομονάχων καὶ παντὸς τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος γινώσκειν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν καθολικὸν ὑμῶν ποιμένα· καὶ προστάτην καὶ ἀγαπᾶν αὐτὸν καὶ πείθεσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ κατὰ πάντα καὶ μνημονεύειν τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ὡς ἔπεται· καὶ ὑπακούειν ἐφ' οἷς ἂν ἔχει (sic) λέγειν αὐτῆς ψυχωφελέσι τε καὶ σωτηριώδεσι καὶ διδόναι εὐπειθῶς, τὰ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα κανονικὰ φημί, συνοικέσια, πανηγύρεις, τοπικὴν ζητίαν (sic) καὶ τὰ λοιπὰ συνήθη τῷ τόπῳ· ὁ δὲ ἐναντιωθησόμενος αὐτῷ καὶ μὴ πριῶν ὡς γράφομεν τοῦ ἱεροῦ καταλόγου μὲν ὢν ὁ τοιοῦτος τῆς κοσμικῆς πολιτείας ἐκκλησιαστικῶς παιδευθήσεται τὰ μέγιστα· καὶ τῆς παρὰ Θεοῦ ὀργῆς πειραθήσεται, ἡ γὰρ πρὸς αὐτὸν τὸν ἀρχιερέα γενησομένη τιμὴ καὶ δεξίωσις πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα μεταβήσεται.

Εἰς ἔνδειξιν δὲ καὶ ἀσφάλειαν, πάντως ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα πράξις.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αχμθ' μηνὶ Ἰουλίῳ, Ἰνδικτιῶνος βᾳ.

† Ο. ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΔΙΔΑΓΜΑ

«Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός. εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ».

[Γαλ· Δ' 4—7]

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΛΣΤ'

ΦΩΤΙΩ, τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, Μελέτιος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, χαίρειν ἐν Χριστῷ Σωτῆρι.

Καὶ ὅτε διὰ τοῦ τηλεγράφου ἐπεφοίτησεν ἡμῖν τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς ἐπὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ ὅτε διὰ τῶν εἰρηνικῶν Γραμμάτων τὸν ἀδελφικὸν Αὐτῆς ἐδεχόμεθα ἀσπασμὸν καὶ τὰς χρηστὰς ἐπαγγελίας, ζωηρὸν μὲν ᾐσθόμεθα τῆς χαρᾶς τὸν παλμόν, θερμὴν δ' ἀνεπέμψαμεν τῷ Χριστῷ τὴν εὐχαριστίαν.

Ὡς εὐλογίαν γὰρ Θεοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐδεξάμεθα τὴν κλῆσιν Αὐτῆς ἐπὶ τὰς εὐθύνας τοῦ ἀξιώματος τοῦ Προέδρου τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν ἡμέραις πληθούσης δοκιμασίας τοῦ τε συνόλου καὶ τῶν ἐπὶ μέρους, συντόνου δεομένων προνοίας. Γνωρίσαντες γὰρ Αὐτῆς ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὸ θερμὸν τῆς προαιρέσεως καὶ τὸ δεδοκιμασμένον τῆς συνέσεως, πεποιθότως ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Πρωτόθρονος Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία ἐκτήσατο ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τὸν δεξιὸν οἰακοστρόφον, τὸν ἐμπνέοντα τῷ πληρώματι τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ τοῦ κλύδωνος καὶ τῶν ὑφάλων σωτηρίας. Περὶ τούτων δὲ κατέχομεν ἤδη ὡς προοίμια τῶν ἔργων τὰς καλὰς ἐπαγγελίας.

Βεβαιούμεθα γὰρ διὰ τῶν Γραμμάτων τῶν εἰρηνικῶν ὅτι καὶ τῆς μείζονος συσφίγξεως τοῦ συνδέσμου ἐν τῇ Ἀδελφότητι καὶ τῆς τονώσεως τῶν σχέσεων τῶν ἀδελφικῶν καὶ τῆς συνεργασίας μελήσει Αὐτῇ καὶ ἐν τοῖς πρώτοις ἐπιληφθήσεται τῶν νῦν τὴν Ἐκκλησίαν κοινῇ ἐπασχολούντων γενικῶν ζητημάτων πρὸς ταχεῖαν καὶ αἰσίαν λύσιν αὐτῶν ἀλλὰ μὴν καὶ πρόθυμον πάντοτε παρέξει τὴν παρ' Αὐτῆς σύμπραξιν ἐν παντὶ μερικῷ ζητήματι.

Πρὸς τὰς ἐπαγγελίας ταύτας τὰς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμεῖς προθύμως ἀνταποκρινόμενοι, διαβεβαιούμεθα τὴν Ὑμετέραν φίλην Παναγιότητα, ὅτι ἡ ἐλπιζομένη παρ' ἡμῶν συναντίληψις ἐν τῷ

ἔργῳ τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἐκκλησίας τῷ τε γενικῷ καὶ τῷ μερικῷ παρασχεθήσεται, Χριστοῦ συνεργοῦντος, ὁλόθυμος.

Ἐπὶ ταύτῃ δὲ τῇ ἀμοιβαίᾳ διαβεβαιώσει ἀνταποδιδόαμεν τῇ Ἀγάπῃ Αὐτῆς τὸν ἀσπασμὸν κοινωνίας ἐξ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν συμποιμένων καὶ τοῦ πληρώματος τῶν πιστῶν τῆς Ἁγιωτάτης Ἀποστολικῆς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἁπάσῃ τῇ Ἀφρικῇ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἣν καὶ παρεγγυώμενοι ταῖς ἁγίαις Αὐτῆς πρὸς Κύριον δεήσεσι, ἀσπαζόμεθα Αὐτὴν φιλήματι Ἁγίῳ καὶ διατελοῦμεν

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Δεκεμβρίου ι', ,αϡκθ'.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Ἀλεξανδρείας **Μελέτιος.**

ΛΖ'

Ἀριθμ. Πρωτ. 1015

Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, λίαν ἀγαπητὲ καὶ ἐπιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν περισπούδαστον Ἡμῖν Σεβασμίαν Παναγιότητα ἐν φιλήματι ἁγίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἄσμενοι ἐδεξάμεθα καὶ ἐν εὐχαριστίᾳ ὁμοθύμῳ πρὸς τὸν τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορα ἀνέγνωμεν σὺν τῇ περὶ Ἡμᾶς Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰ ἀπὸ κα' μηνὸς παρελθόντος Ὀκτωβρίου μεμηνολογημένα ἐνθρονιστήρια Γράμματα τῆς Ὑμετέρας Γερασμιωτάτης Παναγιότητος, δι' ὧν ἐξαγγέλλει Ἡμῖν Αὕτη τήν, εὐδοκίᾳ Θεοῦ, γνώμῃ δὲ καὶ ψήφῳ κανονικῇ τῆς Σεβασμίας Ἱεραρχίας, ἐκλογὴν καὶ ἀνάρρησιν Αὐτῆς ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, τόν τε ἀδελφικὸν τῆς κοινωνίας ἀσπασμὸν ἀπευθύνει Ἡμῖν καὶ τὴν δήλωσιν τῆς καλῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως ποιουμένη διαβεβαιοῦται πρόθυμον καταβαλεῖν τὴν Αὐτῆς προσπάθειαν περὶ τῆς μείζονος συσφίγξεως καὶ συνεργασίας καὶ πρὸς ταχεῖαν καὶ αἰσίαν λύσιν τῶν τὴν Ἐκκλησίαν κοινῇ ἐπασχολούντων ζητημάτων.

Εὐλογοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸ ὑπερύμνητον τοῦ Κυρίου ὄνομα, ὅτι ἐχαρίσατο τῇ πρωτοθρόνῳ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως τοιοῦτον Ποιμενάρχην, κυβερνήτην, ἁπλῶς εἰπεῖν, ἐπιστήμονα, δεξιῶς δυνησόμενον πηδαλιουχῆσαι καὶ εἰς εὔδιον λιμένα καταγαγεῖν τὸ σκάφος αὐτῆς, ἄσμενοι ἥκομεν ἐκ Σιὼν τῆς Ἁγίας διὰ τῶνδε τῶν εἰρηνικῶν Ἡμῶν Γραμ-

μάτων τὸν τῆς κοινωνίας ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τῇ θεοτιμήτῳ Αὐτῆς Κορυφῇ ἀποδόσοντες καὶ ῥήματα ἀγάπης ἀντιφθεγξάμενοι, διάπυρον ἅμα τὴν δέησιν τῷ Μεγάλῳ Ἀρχιποίμενι ἀναφέροντες φυλάττειν Αὐτὴν ἐπὶ τοῦ Θρόνου ἐπὶ μήκιστα ὑγιαίνουσαν, τὴν εὐστάθειαν τῆς ἐμπεπιστευμένης Αὐτῇ Ἐκκλησίας ἀπεργαζομένην καὶ εἰς νομὰς ποδηγετοῦσαν σωτηρίους τὸ ηὐλογημένον Αὐτῆς λογικὸν ποίμνιον.

Διαβεβαιούμενοι δὲ τὴν Ὑμετέραν Ἀγάπην ὅτι καὶ Ἡμεῖς περὶ πλείστου ποιούμεθα καὶ πάσῃ χρώμεθα σπουδῇ φυλάττειν τε καὶ κρατύνειν τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀδελφικῆς σχέσεως καὶ συνεργασίας μετὰ πασῶν τῶν Ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν καὶ ὅτι πρόθυμοι πάντοτε ἐσόμεθα παρέχειν τὴν ἐφικτὴν συναντίληψιν καὶ σύμπραξιν πρὸς ταχεῖαν καὶ αἰσίαν λύσιν τῶν νῦν τὴν Ἐκκλησίαν ἐπασχολούντων γενικῶν ζητημάτων, ὅτι δ᾽ ἀείποτε μέλλομεν τοῦ τιμίου Αὐτῆς ὀνόματος μεμνῆσθαι ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἡμῶν ἐντεύξεσι καὶ προσευχαῖς ἀπὸ τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων, ἔτι δ᾽ ἀξιοῦντες Αὐτὴν ἀδελφικῶς τὸ αὐτὸ ποιήσασθαι ὑπὲρ Ἡμῶν, καὶ αὖθις Αὐτὴν περιπτυσσόμεθα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν καὶ διατελοῦμεν

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ, κθ᾽. Νοεμβρίου ιβ᾽.

Τῆς Ὑμετέρας ἐπιποθήτου Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ***Δαμιανός.***

ΛΗ΄

Ἐν Βουκουρεστίῳ, τῇ 26 Νοεμβρίου.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Λαβόντες τὸ ὑπ᾽ ἀριθμὸν 1684/929 Γράμμα τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, μετ᾽ ἀδελφικῆς ἀγάπης σπεύδομεν ν᾽ ἀπαντήσωμεν, ὅτι τὴν χαράν, ἣν δοκιμάζει ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ Πατριαρχικὸς Θρόνος ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἐνθρονίσει τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εἰς τὸν Θρόνον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τὴν αὐτὴν αἰσθάνεται καὶ ἡ Ἁγία Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας, ἀναπέμπει δὲ εὐχὰς πρὸς τὸν εὔσπλαγχνον Θεόν, δεομένη, ὅπως διαφυλάττῃ ὑγιᾶ, μακροημερεύουσαν καὶ ὀρθοτομοῦσαν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῶν δεινῶν δοκιμασιῶν διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ κλῆρος καὶ ὁ ὀρθόδοξος λαὸς τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου τηρεῖ εὐάρεστον ἀνάμνησιν τῶν ταξιδίων, ἅτινα ἐπεχείρησε κατὰ τὰ παρελ-

θόντα ἔτη εἰς τὴν χώραν ἡμῶν καὶ ἔχει τὴν πεποίθησιν, ὅτι διὰ τῆς ἀνόδου τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τὰ προβλήματα τῆς Ὀρθοδοξίας, ἅτινα ἀναμένουσι πρὸ πολλοῦ τὴν εὐτυχῆ αὐτῶν ἐπίλυσιν, εὑρίσκουσιν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος Ἐκεῖνον, ὅστις θὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν, καὶ τὸν ὁδηγόν, ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐνδεδειγμένον.

Ὡς πάντοτε καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ διαβεβαιοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, περὶ πάσης ἀρωγῆς καὶ συνεργασίας ἡμῶν πρὸς πρόοδον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, τήρησιν τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας, εἰρήνην καὶ καλὴν συνεννόησιν, ἥτις ὀφείλει νὰ εἶνε ἡ βάσις παντὸς ἔργου κοινοῦ ὀρθοδόξου χαρακτῆρος.

Ἐπικαλούμενος τὰς θερμὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, διατελῶ μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς
Πρόεδρος ***Μύρων***
Πατριάρχης, Ἀντιβασιλεύς.

ΛΘ΄

Πατριαρχεῖον Μόσχας

Ὁ Ἀντικαταστάτης τοῦ Πατριαρχικοῦ Τοποτηρητοῦ

Ἐν Μόσχᾳ, 3 Δεκεμβρίου 1929

*Τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κων/πόλεως,
Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ
Κυρίῳ Κυρίῳ Φωτίῳ τῷ Β΄*

Ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ Πατριαρχικοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς ἐν ΣΣΣΔ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πέμπει χαρμόσυνον πρόσρησιν καὶ ἀδελφικὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν.

Λαβὼν παρὰ τοῦ ἐν Μόσχᾳ ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου Βασιλείου Δημοπούλου τὴν χαροποιήσασαν πάντας ἡμᾶς εἴδησιν τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀνόδου τῆς περισπουδάστου ἡμῖν Ὑμετ. Παναγιότητος εἰς τὸν Οἰκ. Πατριαρχ. Θρόνον, προάγομαι καθηκόντως, ὅπως τόσον ἐκ τοῦ ἐμοῦ προσώπου, ὅσον καὶ ἐκ προσώπου τῆς προσωρινῆς ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἡγεσίαν τελούσης ὀρθοδόξου Ἱεραρχίας τοῦ

Πατριαρχείου Μόσχας χαιρετίσω χαρμοσύνως τὴν μὲν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐπὶ τῇ τελεσθείσῃ περὶ Αὐτὴν θείᾳ εὐδοκίᾳ, τὴν δὲ Μητέρα ἡμῶν, τὴν Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἐπὶ τῷ τόσον ἐπαξίῳ ἡγέτῃ. Ἐνθέρμως δέομαι τοῦ Οὐρανίου Πηδαλιούχου τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τῇ χάριτι αὐτοῦ σοφίσῃ καὶ κρατύνῃ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν τῇ πολλαχῶς δυσχερεῖ καὶ εὐθυνῶν πλήρει Πατριαρχικῇ Αὐτῆς διακονίᾳ καὶ ὅπως συναρήξῃ Αὐτῇ ποιμᾶναι τὴν πεπιστευμένην Αὐτῇ ποίμνην τῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων ἐν ταῖς νομαῖς τῶν σωτηριωδῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν καὶ τῶν ἀδιασείστων κανόνων τῆς Ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

Ἀνατιθέμενος ἐμαυτὸν καὶ τοὺς πανιερωτάτους Συνέδρους τῆς προσωρινῆς παρ᾽ ἐμοὶ Πατριαρχικῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ παντὸς τοῦ θεόθεν πεπιστευμένου ἡμῖν ὀρθοδόξου ποιμνίου εἰς τὰς Ἱεραρχικὰς Αὐτῆς εὐχὰς καὶ ἅπαξ ἔτι ἐν φιλήματι ἁγίῳ ἐν Χριστῷ περιπτυσσόμενος τὴν περιπόθητον ἡμῖν ἱερὰν Αὐτῆς Κορυφήν, διατελῶ

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφὸς καὶ θεράπων
Σέργιος, *Μητροπολίτης Νιζεγορόδου.*

Μ´
Η ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΕΠΙ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΚΛΟΓΗ

Ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β´.

Θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ γνωρίζῃ ἅπας ὁ κλῆρος ἡμῶν τοὐλάχιστόν τινα ἐκ τῶν γιγνομένων καὶ ἐκ τῶν μεταβολῶν, αἵτινες λαμβάνουν χώραν εἰς τὰς λοιπὰς ὀρθοδόξους ἀδελφὰς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ εἰς ἅπαντα τὸν χριστιανικὸν κόσμον. Σημαντικὸν γεγονὸς ἔλαβε χώραν τὸν μῆνα Ὀκτώβριον, ὅτε τὸν Πατριαχικὸν Θρόνον Κων/πόλεως ἀνῆλθεν ὁ νέος Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β´.

Ἡ Αὐτοῦ Παναγιότης εἶναι ὁ διακοσιοστὸς ἑξηκοστὸς πέμπτος ἀπὸ Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, πρώτου Ἐπισκόπου Κων/πόλεως, εἰς τὴν σειρὰν τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν καὶ ὁ δεύτερος φέρων τὸ ὄνομα Φώτιος. Πρῶτος ὑπῆρξεν ὁ Πατριάρχης Φώτιος, ὅστις ἀρχιγραμματεὺς ὢν τοῦ Κράτους, ἀπὸ λαϊκοῦ ἀνυψώθη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον, χειροτονηθεὶς ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, διάκονος, ἱερεύς, ἀρχιερεὺς καὶ ἀμέσως Πατριάρχης, τὰ πρῶτον ἀπὸ τοῦ 857—886 καὶ δεύτερον ἀπὸ τοῦ

876—886, καθ' ὃν χρόνον ἐπῆλθε τὸ μέγα σχίσμα μεταξὺ τῆς ὀρθοδόξου καὶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ νέος Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β΄ ἐγεννήθη εἰς τὴν νῆσον Πρίγκηπον τῷ 1874, ἔχει ἄρα ἡλικίαν 55 ἐτῶν. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν γυμνασιακῶν Αὐτοῦ σπουδῶν ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν καὶ Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, συμπληρώσας αὐτὰς κατόπιν εἰς Μόναχον [Γερμανία] καὶ Λωζάννην [Ἑλβετία]. Εἰσῆλθε νέος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίθη εἰς ἁπάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑπηρεσίας διὰ τοῦ ἀδαμαντίνου αὐτοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς μεγάλης αὐτοῦ δράσεως. Λεπτότατος τοὺς τρόπους μὲ ἔξοχον ἀνατροφὴν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν παράστασιν καὶ μὲ εὐρεῖαν μόρφωσιν ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἶναι καλῶς γνωστὸς εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους Βουκουρεστίου, διότι παρέστη ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἑορτὰς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Δόκτορος Μύρωνος Κρίστεα ὡς Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας.

Καθὼς εἶπεν εἰς τοὺς λόγους Αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνθρόνισίν Του εἶναι κεκηρυγμένος ὑπὲρ τῆς στενῆς συνεννοήσεως καὶ συνεργασίας ἁπασῶν τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

[Ἐκ τοῦ «Λουμηνατόρουλ-Φωτιστής», ὀργάνου τῆς Ἐπισκοπῆς Χοτήν]

ΜΑ΄

Η ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙ Τῌ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῌ ΕΚΛΟΓῌ

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β΄

Τῇ 8 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης (ὁ Μητροπολίτης Βαρσοβίας) ἔλαβε τηλεγράφημα ἐκ Κων/πόλεως, δι' οὗ ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Παναγιώτατος Φώτιος ὁ Β΄ ἀνεκοίνου τῇ Αὐτοῦ Μακαριότητι τὴν κανονικὴν αὐτοῦ ἐκλογὴν καὶ ἄνοδον εἰς τὸν Πατριαρχ. Θρόνον Κων/πόλεως.

Οὕτω, χάρις τῷ Κυρίῳ, ἡ χηρεία τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπῆρξε βραχεῖα. Ὁ ἐλεήμων Κύριος ἤγειρε τὸν νέον Προκαθήμενον τῆς ὅλης Ἁγ. Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἵνα οὗτος ἀγάγῃ διὰ τῶν γηΐνων ἀτραπῶν πρὸς τὸν Οὐρανὸν πάντας τοὺς σῳζομένους.

Ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Φώτιος εἶνε σχετικῶς νέος εἰσέτι. Εἶνε ἐν ὅλῳ 55 ἐτῶν, τοῦθ' ὅπερ ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ὡς δεῖγμα τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ, διότι ὁ νέος καὶ δραστήριος ἡγέτης εὐκολώτερον νῦν

δύναται νὰ διαχειρισθῇ τὸ ἐκκλησιαστικὸν πηδάλιον καὶ ἀσφαλέστερον νὰ ὁδηγήσῃ τὸ ἐκκλησιαστικὸν σκάφος ἀνὰ τὰ κύματα τοῦ βιοτικοῦ πελάγους πρὸς τὸν ἥσυχιον λιμένα.

Ὁ Παναγιώτατος Φώτιος εἶνε λίαν συνετὸς καὶ πεφωτισμένος ἱεράρχης. Λαβὼν τὴν πρώτην καὶ τὴν μέσην παίδευσιν ἐν Κων/πόλει, συνεπλήρωσε τὴν μόρφωσιν αὐτοῦ ἔν τινι τῶν Πανεπιστημίων τῆς Γερμανίας. Μετὰ τὴν ἐκ Γερμανίας ἐπάνοδον διήνυσε κατ' ἀρχὰς τὴν διακονίαν αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ρουμάνων, τελευταίως δὲ κατεῖχε τὴν καθέδραν τῶν Δέρκων ἔν τινι τῶν προαστείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Κατὰ τὴν διατριβὴν τοῦ Μακαρ. Μητροπολίτου Διονυσίου ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Μητροπολίτης Φώτιος ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Γερμανοῦ, διωρίσθη ὑπὸ τοῦ τελευτήσαντος Πατριάρχου Βασιλείου ξεναγὸς τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος καὶ συνοδὸς ἐν Κων/πόλει καὶ τοῖς πέριξ. Οὗτος ὑπεδέξατο τὸν Μακαρ. Μητροπολίτην Διονύσιον ἐν τῷ σταθμῷ τῆς Σταμπούλ, συνώδευσε τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα μέχρι τοῦ ξενοδοχείου «Τοκατλιὰν» καὶ ἐν πάσαις αὐτοῦ ταῖς ἐκδρομαῖς, ὡδήγησε τὸν ἡμέτερον Μητροπολίτην ἵνα ἀνέλθῃ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἁγ. Χρυσοστόμου ἐν τῇ Μεγ. Πατριαρχικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ συνώδευσεν αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον Χάλκην. Οὗτος δὲ καὶ προέπεμψε διὰ τῶν Πατριαρχικῶν εὐχῶν τὸν Μακαρ. Διονύσιον κατὰ τὴν ἐκ Κων/πόλεως ἀναχώρησιν αὐτοῦ.

Κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς ἀχωρίστου σχεδὸν συνδιατριβῆς ὁ Μακ. Διονύσιος καὶ οἱ συνοδοὶ αὐτοῦ ἠδυνήθησαν νὰ γνωρίσωσι καὶ νὰ ἀγαπήσωσι τὸν Μητροπολίτην Φώτιον ὡς πρᾶον, ἁγνὸν τὴν ψυχήν, φιλόφρονα, εἰλικρινῆ, πρόθυμον καὶ εὐμενῆ Ἱεράρχην.

Ὁ νῦν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης πολὺ ἀγαπᾷ τοὺς Σλαύους καὶ προφανῶς προὐξένει αὐτῷ μεγάλην εὐχαρίστησιν νὰ ὁμιλῇ μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Διονυσίου καὶ τῶν συνοδῶν αὐτοῦ σλαυϊστί, τουτέστι βουλγαριστί. Τότε ἤδη κατεφαίνετο ὅτι ὁ Μητροπολίτης Φώτιος ἀπολαύει ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Κων/πόλεως ἰδιαιτέρου σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως τόσον ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅσον καὶ ἐκ μέρους πάντων τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τοῦ κλήρου. Διὸ ἡ ἐκλογὴ τοῦ δημοφιλοῦς τούτου Ἱεράρχου εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον ἦτο πολὺ φυσικὴ καὶ εἰλικρινῶς χαιρετίζεται ὑπὸ πάντων.

Ὁ Κύριος δωροῖτο τῷ Παναγιωτάτῳ Φωτίῳ τῷ Β' δύναμιν καὶ ἰσχὺν πρὸς διοίκησιν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐν τῷ τόσον δυσκόλῳ καιρῷ. Δῴη ὁ Πανύψιστος σύνεσιν αὐτῷ, ἵνα γένηται ἄξιος διάδοχος τῶν μεγάλων προκατόχων αὐτοῦ Φωτίου, Ἰωακεὶμ καὶ Βασιλείου.

'Επιδαψιλευσάτω αὐτῷ ὁ Πανάγαθος καὶ τὴν μακρότητα τῶν ἡμερῶν τοῦ προκατόχου αὐτοῦ, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς παρακαταθήκας τοῦ τελευτήσαντος Πατριάρχου Βασιλείου περὶ τῆς τόσον ἀπαραιτήτου καὶ ὑπὸ πάντων ἐφετῆς νῦν Οἰκουμενικῆς Συνόδου».

['Εκ τοῦ «Κυριακοῦ 'Αναγνώσματος» 3 Νοεμβρίου 1929, ἐπισήμου ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου 'Εκκλησίας, ἐκδιδομένου ρωσσιστί).

ΜΒ'

Η ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡᾼ ΡΩΣΣΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙ Τῌ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῌ ΕΚΛΟΓῌ

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β'.

«Τῇ 7ῃ 'Οκτωβρίου εἰς τὸν σπουδαιότερον ἐκκλησιαστικὸν Θρόνον, τὴν προεξάρχουσαν ἐν ἁπάσῃ τῇ 'Ορθοδόξῳ 'Εκκλησίᾳ καθέδραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν καθέδραν τῶν μεγάλων ποιμένων καὶ διδασκάλων τῆς Οἰκουμένης, τῶν ἁγίων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, 'Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἱεράρχου Ταρασίου, τοῦ συγκαλέσαντος τὴν ἑβδόμην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, καὶ ἄλλων πολλῶν διασήμων ἀρχιποιμένων, μετὰ χίλια καὶ πλέον ἔτη ἀπὸ τοῦ μεγάλου Φωτίου, ἀνῆλθεν ὁ ὁμώνυμος αὐτῷ Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β'.

Ὁ νεωστὶ ἐκλεγεὶς Παναγιώτατος Πατριάρχης Φώτιος ἐγεννήθη τῷ 1874 ἐν Πριγκήπῳ, ἐγγυτάτῳ προαστείῳ τῆς Κων/πόλεως ἐν τῇ Προποντίδι. 'Εκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καλῶς φαίνεται ἐν μέσῳ ἐλαφρᾶς ὁμίχλης ἡ ὡραία, ὡς θόλος ναοῦ, νῆσος αὕτη, ἐν ᾗ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰσὶ τεθαμμένοι ρῶσοι μαχηταὶ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου.

Ἡ θεία Πρόνοια κατηύθυνεν οὕτω τὴν ζωὴν τοῦ Παναγιωτάτου Φωτίου, ὥστε καὶ ἡμῖν εἶνε ὁρατὴ ἡ προπαρασκευὴ αὐτοῦ πρὸς δρᾶσιν ἀληθῶς οἰκουμενικὴν ἐκκλησιαστικήν. Τὴν μέσην παίδευσιν διήνυσεν ἐν Φιλιππουπόλει τῆς Βουλγαρίας καὶ ἐλευθέρως κατέχει τὴν ἐκκλησιαστικὴν γλῶσσαν παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου σλαυϊσμοῦ, τὴν γλῶσσαν, ἐν ᾗ οἱ ὁμόφυλοι τοῦ νῦν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἰσαπόστολοι Πρωτοδιδάσκαλοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ἐκήρυξαν τοῖς ἡμετέροις προγόνοις τὴν σωτήριον πίστιν τοῦ Χριστοῦ.

Τὴν ἀνωτέρω θεολογικὴν μόρφωσιν ὁ μέλλων Πατριάρχης ἔλαβεν ἐν τῇ Πανεπιστημιακῇ Θεολογικῇ Σχολῇ 'Αθηνῶν.

Δεξάμενος τῷ 1900 τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν τοῦ ἱερομονάχου, πεπλουτισμένος δ' ἐκ τῆς γνώσεως τῆς ὀρθοδ. θεολογίας, ὁ μέλλων Πατριάρ-

χης ἐσπούδασε τὰς ὁμολογίας τῆς Δύσεως, τὰς ἐκπεσούσας ἐκ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀκροασάμενος πρὸς τοῦτο τῶν παραδόσεων τῶν Πανεπιστημιακῶν θεολογικῶν Σχολῶν Μονάχου καὶ Λωζάννης.

Τῷ 1914 ἐγένετο Ἐπίσκοπος, διορισθεὶς τῷ 1919 εἰς Κων/πολιν, ὅπου διετέλεσεν Ἐπίσκοπος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ τμήματος τῆς Κων/πόλεως —τοῦ Πέραν, βικάριος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Οἱ Ρῶσσοι, οἱ κατακλύσαντες τὴν Κων/πολιν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1920, ἐνθυμοῦνται τὴν πανηγυρικὴν ρωσσικὴν λειτουργίαν κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1921 ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐν Πέραν, ὅτε ἔψαλλον ἑκατοστύες τινὲς συνενωθέντων προσώπων ἐκ τῶν ρωσσικῶν χορῶν, ὁ δὲ φωτεινὸς καὶ εὐρύχωρος ἐκεῖνος ναός, τὸν ὁποῖον ὁ Πανιερώτατος Φώτιος μετὰ τοσαύτης ἀγάπης ἔθετο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ρώσσων, ἦτο πλήρης Ρώσσων καὶ Ἑλλήνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ προσευχομένων. Καὶ διὰ τῆς παραχωρήσεως ταύτης, οἱονεὶ συμβολικῶς ἐμπεριέλαβεν εἰς τὴν ἱεραρχικὴν οἰκουμενικὴν καρδίαν τὰς θλίψεις τοῦ μεγίστου ὀρθοδόξου ἔθνους, τοῦ ρωσσικοῦ, καὶ διὰ τῆς ἐν τῇ προσευχῇ ἑνότητος παρεμύθησε τοὺς ἐξορίστους.

Τῷ 1925 ὁ Παναγιώτατος Φώτιος μετετέθη εἰς τὴν αὐτοτελῆ καθέδραν τῶν Δέρκων [ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ ὄχθῃ τοῦ Βοσπόρου ἐγγὺς τῆς Μαύρης θαλάσσης] μετὰ τοῦ τίτλου Μητροπολίτου, ὅστις παρὰ τοῖς Ἕλλησι δίδεται πᾶσι τοῖς αὐτοτελέσι, τ. ἔ. τοῖς ἔχουσιν ἰδίας ἐπαρχίας, Ἐπισκόποις.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Παναγιωτάτου Φωτίου εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐγένετο ὁμοφώνως ὑπὸ πάντων τῶν συμμετασχόντων τῆς ψηφοφορίας ἀρχιερέων.

Δῴη ὁ Κύριος ἐπ᾽ ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ μακρὰν καὶ ἔνδοξον πρωθιεραρχίαν τῷ Μεγάλῳ Αὐθέντῃ, Παναγιωτάτῳ καὶ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κυρίῳ Κυρίῳ Φωτίῳ τῷ Β'».

[Ἐκ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀγγελιαφόρου», ὀργάνου τῆς ἐν Παρισίοις Ρωσσικῆς ὑπὸ τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Εὐλόγιον ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ἐκδιδομένου ρωσσιστί, ἀριθμ. 11, Νοέμβριος 1929.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Δημιουργὸς τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ὁ ζωῆς Χορηγός, ηὐδόκησεν ὅπως ἐπισφραγίζοντες σήμερον τὸ 1929 ἔτος, χαιρετίσωμεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ νέου σωτηρίου ἐνιαυτοῦ 1930.

Ἐν τῷ ἐπισήμῳ τούτῳ χρονικῷ σταθμῷ, ἡ «Ὀρθοδοξία» εὔχεται ἐγκαρδίως πρὸς πάντας τοὺς ἀγαπητοὺς αὐτῆς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας τὸ μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων ἀναμενόμενον νέον ἔτος πλῆρες χάριτος καὶ εὐλογίας οὐρανίας καὶ πλούσιον ἐν ἔργοις χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ ἀγάπης, οἷα πατρικῶς παρὰ πάντων ἀπεκδέχεται ἡ Σεπτὴ Πατριαρχικὴ ἑόρτιος Προσφώνησις.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. *— Μετὰ τῆς εἰθισμένης ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τάξεως διεξήχθησαν καὶ ἐφέτος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις αἱ ἱ. τελεταὶ τῶν Χριστουγέννων. Ἡ Α. Θ. Π. χοροστατήσασα ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατρ· Ναῷ μετὰ τῶν Σεβ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν κατὰ τὴν παραμονήν, ἐτέλεσε μετ' αὐτῶν τὴν θ. λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς ἐν μέσῳ πολλοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἐκκλησιάσματος.*

— Τὴν Α. Θ. Π. ἐπεσκέψαντο ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων καὶ ὑπέβαλον τὰ σέβη καὶ τὰς προσρήσεις αὐτῶν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ Μητροπολῖται καὶ οἱ ἐπίσκοποι, οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὀφφικιάλοι καὶ ὑπάλληλοι τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, οἱ θρησκευτικοὶ ἀρχηγοί, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία Σταυροδρομίου, ἡ Ἐφορεία τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ, αἱ Ἐπιτροπαὶ τῶν ἱ. ναῶν, ἱκανοὶ ἐπίσημοι καὶ πολλοὶ ἔγκριτοι ὁμογενεῖς.

—Ἡ Α. Θ. Π. ἀντεπεσκέψατο τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Δέρκων, Προύσης, Σάρδεων, Σηλυβρίας, Ροδοπόλεως, Ἡλιουπόλεως, Ἴμβρου, Θεοδωρουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως, Μύρων καὶ Λαοδικείας, διὰ δὲ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου τοὺς ἐν Χαλκηδόνι καὶ ταῖς νήσοις διαμένοντας. Αἱ λοιπαὶ ἐπισκέψεις ἀπεδόθησαν διὰ τῶν Πατριαρχικῶν διακόνων.

— Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν Ἁγίων ἑορτῶν τὴν Α. Θ. Π. συνεχάρησαν διὰ γραμμάτων οἱ ἱεράρχαι τοῦ Θρόνου καὶ οἱ Μακ. Πρόεδροι τῶν Ὀρθ. Ἐκκλησιῶν, ἀντηλλάγησαν δὲ τὰ κάτωθι τηλεγραφήματα:

Λευκωσία, 24/12/29

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Ἐν Βηθλεὲμ τεχθέντι Σωτῆρι Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπευθύνοντες δεόμεθα πλουσίαν ἐπιδαψιλεύειν χάριν Αὐτοῦ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἐπ' ἀγαθῷ Ἐκκλησίας.

Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου.

✠

Φανάριον, 25/12/29

Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ

Λευκωσίαν-Κύπρου

*Μετὰ χαρᾶς ἀποδίδομεν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν. Χάρις Χριστοῦ **Γεννηθέντος** μετὰ πάντων.*

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

Ἀθῆναι, 25/12/29 ✠

Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Ἀδελφικῶς προσαγορεύοντες ἐπὶ σεπταῖς ἑορταῖς Χριστουγέννων καὶ ἐπὶ ἐπιτέλλοντι νέῳ ἐνιαυτῷ χρηστότητος ἐπευχόμεθα πλουσίαν χάριν σαρκωθέντος Σωτῆρος καὶ πᾶσαν ἀγαθωσύνην.

Ἀρχιεπίσκοπος ***Χρυσόστομος.***

Φανάριον, 26/12/29

Ἀρχιεπισκόπῳ Χρυσοστόμῳ

Ἀθήνας.

Ἡδέως ἀποδίδομεν ἀδελφικὸν ἐν Χριστῷ Γεννηθέντι ἀσπασμόν. Χάρις Αὐτοῦ μετ' ἀγάπης Αὐτῆς καὶ πάντων.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

✠

Βαρσοβία, 24/12/29

Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Εὐαρεστήθητε νὰ δεχθῆτε τὰς εἰλικρινεῖς μου προσρήσεις χαρᾶς ἐπὶ τῇ Γεννήσει τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τὰς εὐχὰς καὶ δεήσεις μου ὑπὲρ εὐτυχοῦς καὶ δι' ἐπιτυχίας ἐστεμμένης πρωθιερχίας τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας.

Μητροπολίτης ***Διονύσιος.***

Φανάριον, 25/12/29 ✠

Μητροπολίτῃ Διονυσίῳ

Βαρσοβίαν.

Ἀντασπαζόμενοι μετ' ἀγάπης εὐχόμεθα σωτήριον χάριν Γεννηθέντος Χριστοῦ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, παντὶ Ὀρθοδόξῳ πληρώματι.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

✠

Φανάριον, 25/12/29

Σεβασμιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Καντουαρίας κ. Κόσμο

Γηθοσύνως ἐν Χριστῷ Γεννηθέντι ἀσπαζόμεθα ἀδελφικῶς Ὑμετέραν Σεβασμιότητα. Χάρις, χαρὰ Χριστοῦ μεθ' ἁπάσης σεβασμίας Ἀγγλικανικῆς ***Ἐκκλησίας.***

Πατριάρχης **Φώτιος.**

✠

Φανάριον, 25/12/29

Σεβασμιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Οὐψάλης κ. Νάθαν

Οὐψάλην.

Μετὰ χαρᾶς χαιρετίζομεν ἀδελφικῶς ἐν Χριστῷ Γεννηθέντι εὐχόμενοι κράτιστα.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

Οὐψάλη, 26/12/29

✠

Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Δοξολογοῦντες μετὰ τῶν ἀγγέλων καὶ τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος τὸν Θεὸν καὶ ἐπικαλούμενοι ἐπὶ γῆς εἰρήνην, διαπύρως εὐχόμεθα ὑπὲρ τοῦ μεγάλου καὶ ἱστορικοῦ ἔργου ***Αὐτῆς*** *διά τε τὸ ἐπικείμενον ἔτος καὶ τὰ ἀκόλουθα.*

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Οὐψάλης
Νάθαν.

✠

Φανάριον, 25/12/29

Σεβασμιωτάτῳ Ἐπισκόπῳ κ. Adolf Küry

Βέρνην.

Μετὰ χαρᾶς χαιρετίζομεν ἀδελφικῶς Ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Χριστῷ Γεννηθέντι.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

Παναγιώτατε,

Μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ψάλλομεν τῷ Κυρίῳ νέον ᾆσμα, ὅτι ἐποίησε μεγαλεῖα. Ἀπεκαλύφθη ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπη τοῦ ***Σωτῆρος*** *ἡμῶν Θεοῦ, ἵνα ἡμεῖς δικαιωθῶμεν διὰ τῆς χάριτος* ***Αὐτοῦ*** *καὶ κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν κατὰ τὰς ἐπαγγελίας Αὐτοῦ.*

Βέρνη, Χριστούγεννα 1929.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν
ἀφωσιωμένος ἀδελφὸς ***Adolf Küry.***

✠

Φανάριον, 25/12/29

Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀμερικῆς κ. Ἀλεξάνδρῳ

Νέαν Ὑόρκην.

Εὐχαριστοῦντες εὐχόμεθα χάριν Χριστοῦ Γεννηθέντος ***Αὐτῇ,*** *παντὶ πληρώματι. Διαβιβάσατε ἑορτίους ἡμῶν προσρήσεις φίλαις αὐτόθι Ἐκκλησίαις.*

Πατριάρχης **Φώτιος.**

Ἡ παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.— Μετὰ πολλῆς τῆς ἐπισημότητος ἐτελέσθη ὁ Ἑσπερινὸς τῶν δύο ἑορτῶν τῆς 1ης Ἰανουαρίου, χοροστατούσης τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος μετὰ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν καὶ τῶν λοιπῶν σεβ. Μητροπολιτῶν, πρὸς οὕς, ἀνελθόντας εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Πατριαρχῶν μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἡ Α Θ. Παναγιότης διένειμε τὰ εἰθισμένα μεταξωτὰ μανδήλια, ὡς καὶ πρὸς πάντας τοὺς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς ὑπαλλήλους τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, ἀπὸ μέρους τῶν ὁποίων ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὡς ἀκολούθως:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην στιγμήν, ἥτις μεταίχμιον ἀποτελεῖ δύο ἐτῶν καὶ καθ' ἣν ἐπισφραγίζομεν τὸ κατ' εὐχὴν τερματιζόμενον καὶ εἰς τὴν αἰωνιότητα τοῦ παρελθόντος παραδιδόμενον ἐνιαυτὸν τοῦ 1929 καὶ χρυσαῖς ταῖς ἐλπίσι χαιρετίζομεν τὴν εὐοίωνον ἐπιτολὴν τοῦ νέου ἔτους 1930, ὁλόκληρος ἡ Πατριαρχικὴ Αὐλή, ἧς, εὐμενείᾳ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, ἡγεῖται ὁ ταπεινὸς καὶ ἀφωσιωμένος Αὐτῆς θεράπων, συγκεκινημένη προσέρχεται πρὸ τῆς Σῆς Σεπτῆς Κορυφῆς, ἵνα ἐν κοινῇ καὶ ὁμοθύμῳ ὁμολογίᾳ προσφέρῃ Σοι τὸν πρὸς τὸ Σεπτόν σου πρόσωπον βαθύτατον αὐτῆς σεβασμόν, τὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφοσίωσιν αὐτῆς, τὴν ὁλόψυχον τῆς διακονίας ἐκπλήρωσιν καὶ τὴν ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης συνεργασίαν, ἀνομολογοῦσα τὴν πατρικὴν πρὸς αὐτὴν εὐμένειαν καὶ ἀγάπην καὶ διακηρύττουσα τὰ ἀγαθὰ περὶ αὐτῆς βουλεύματά Σου.

Αἱ μεγάλαι καὶ ὄντως Πατριαρχικαὶ ἀρεταί Σου, ἡ ζωηρὰ καὶ ἐνεργὸς πρὸς τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας ἀγάπη Σου, ἡ ὑποδειγματικὴ ἀρετή Σου καὶ ἡ φωτεινὴ πίστις Σου μεγάλα ἠθικὰ κεφάλαια προσεκόμισαν καὶ προσκομίσουσιν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, τὴν ἱερὰν ταύτην Κιβωτὸν παραδόσεων ἱερῶν, εὐγενῶν καὶ ἀθανάτων.

Ὑπὸ τὰς Πατριαρχικὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας Σου ἐγκαινίζοντες τὸν νέον ἐνιαυτόν, ὑποκάρδιον ὑποβάλλομεν υἱϊκὴν εὐχὴν ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς δωρῆταί Σοι ὑγείαν ἀκλόνητον, μακρότητα ἡμερῶν ἀγαθῶν, εὐρωστίαν ψυχῆς καὶ σώματος καὶ ἰσόβιον καὶ τετιμημένην Πατριαρχείαν, πρὸς δόξαν τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ εὐτυχίαν πάντων ἡμῶν τῶν ἀφωσιωμένων Αὐτῆς θεραπόντων καὶ τοῦ εὐλαβοῦς χριστεπωνύμου πληρώματος.

Ὡς ἐλάχιστον δὲ ἀντιμίσθιον ἀνθ' ὧν τόσον δαψιλῶς παρὰ Σοῦ ἀπολαύομεν ἀγαθῶν οὐδὲν ἕτερον κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῶν δώρων ἔχομεν νὰ Σοὶ προσφέρωμεν ταπεινῶς εἰμὴ τὴν ἐπανάληψιν τῆς εἰλικρινοῦς ὑποσχέσεως ἡμῶν τῆς πλήρους ὑποταγῆς, τῆς τελείας ἀφοσιώσεως καὶ τῆς ἀδόλου πίστεως εἰς τὸ σεπτόν Σου πρόσωπον.

Εἴη Σοι, Παναγιώτατε, τὸ νέον ἔτος αἴσιον, ὑγιηρὸν καὶ ὄλβιον.

Εἰς ταῦτα ἡ Α. Θ. Π. ἀντεφώνησε τὰ ἑξῆς:

Εὐχαριστοῦμεν πᾶσιν ὑμῖν διὰ τὰ αἰσθήματα ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὡς καὶ διὰ τὰς υἱϊκὰς ὑμῶν εὐχάς, τὰς ὁποίας ἐκφράζετε ἡμῖν ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ νέου ἔτους τὰς ὁποίας ἀποδεχόμεθα εὐχαρίστως.

Ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ ταύτῃ εὐκαιρίᾳ συνιστῶμεν πᾶσιν ὑμῖν ἐπαγρύπνησιν εἰς τὸ καθῆκον ὑμῶν, ἵνα τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εὐοδῶται, διαβεβαιοῦμεν ὑμᾶς ὅτι πάντοτε

πατρικῶς θὰ φροντίζωμεν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ εὐχόμεθα ὑμῖν καὶ τοῖς οἴκοις ὑμῶν δαψιλῶς εὐλογημένον τὸν νέον τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἐνιαυτόν.

Περὶ ὥραν 6.30 ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ὁλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ τῆς Αὐλῆς, ἡ Α. Θ. Π., μετὰ τὴν καθιερωμένην σχετικὴν ἱεροτελεστίαν, διένειμε τὸν εἰθισμένον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ πλακοῦντα, μεθ' ὃ προέστη τοῦ δείπνου, εἰς ὃ μετέσχον πάντες οἱ κληρικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ὁ ἱερὸς κλῆρος τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ ναοῦ.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.—*Ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατρ. ναῷ μετὰ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς 1ης, 8ης, 15ης καὶ 22ας λήξαντος μηνός, καθ' ἃς ἐκήρυξαν τὸν θεῖον λόγον κατὰ σειρὰν οἱ θεοφ. ἐπίσκοποι Λεύκης, Μιλήτου, Χαριουπόλεως καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολ. Σχολῆς πανοσ. ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Κορωναῖος.*

—Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγ. Νικολάου ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τοῖς πανηγυρίζουσιν ἱ. ναοῖς ἁγ. Νικολάου Γαλατᾶ κατὰ τὸν ἑσπερινόν, καὶ Δζιβαλίου κατὰ τὴν θ. λειτουργίαν, γενομένη δεκτὴ μετὰ θερμοτάτων ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ σεβασμοῦ.

—***Ἐπίσημοι ἐπισκέψεις.***—Τῇ 1ῃ λήξαντος ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Π. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Οὐγγαρίας Ἐξοχώτατος κ. Λαδίσλαος Τάχι ἐν συνοδείᾳ τοῦ β' γραμματέως τῆς πρεσβείας κ. Ἄνταλ Οὔλεν. Ἡ Α. Ἐξοχότης, γενομένη τιμητικῶς δεκτή, ἐξέφρασε τὰ συγχαρητήρια τῆς Ἐντίμου Οὐγγρικῆς Κυβερνήσεως καὶ Αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἀναρρήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Τὸν Ἐξοχώτατον κ. πρεσβευτὴν ἀντεπεσκέφθη τὴν ἑπομένην ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Γερμανὸς ἐν συνοδείᾳ τοῦ διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

—Ἐπισκεψάμενος τὴν Α. Θ. Π. [3] ἀπεχαιρέτισεν Αὐτὴν ὁ τέως γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα ἐξοχ. κ. Σακελλαρόπουλος.

Διορισμὸς γραμματεύοντος μέλους. — Γραμματεῦον μέλος τῆς ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν κατὰ τοὺς ὀφφικιάλους καὶ τὰ ὀφφίκια καὶ τὰς διαφόρους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τελετὰς Ἐπιτροπῆς, διωρίσθη συνοδικῶς ὁ Αρχιδιακονεύων Πανοσ. Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Φιλόθεος.

Ὀφφίκιον. *—Ἡ Α. Θ. Π ἀμείβουσα τὴν δόκιμον διακονίαν τοῦ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολ. Σχολῆς Χάλκης ἱερομονάχου κ. Χρυσοστόμου Κορωναίου ἐχειροθέτησεν αὐτὸν εἰς ἀρχιμανδρίτην [26] τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου.*

Π. Κ. Ε. Ἐπιτροπή. Ἐνεκρίθη ὁ διορισμὸς τοῦ τέως διακόνου Πριγκήπου Δημητρίου Βαλλιάνου ἐν τῇ Κοινότητι Εὐαγγελιστρίας πρόποσι Ταταούλων (4).

—Ἐνεκρίθη αἴτησις τοῦ πανιερ. Ἀρχιμανδρίτου Σωφρονίου Κιορπέ, τέως προϊσταμένου Πριγκήπου, περὶ ἐγγραφῆς αὐτοῦ ἐν τῷ Μητρῴῳ τῶν κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

— Ἐνεκρίθη ὁ διορισμὸς τοῦ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Δέρκων ἀπολυθέντος ἱερέως Ἀνδρέου Ζορμπᾶ, ὡς προϊσταμένου τοῦ ἱ. Ἁγιάσματος Μεφᾶ (13).

— Ἐνεκρίθη ὁ διορισμὸς τοῦ τέως ἱερατικῶς προϊσταμένου Σαλματομβρουκίου Οἰκονόμου Ἀλεξάνδρου Κωνσταντινίδου ὡς ἱερατ. προϊσταμένου Διπλοκιονίου (13).

—'Επίσης κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἐνεκρίθησαν αἱ ἑξῆς μεταθέσεις :

α'] 'Εν τῇ Κοινότητι Σαλματομβρουκίου διωρίσθη ὡς ἱερατικῶς προϊστάμενος ὁ τέως ἐν Μουχλίῳ ἱερεὺς Νικόδημος· β'] 'Εν τῇ Κοινότητι Μουχλίου ὁ τέως 'Εφημέριος Διπλοκιονίου 'Αρχιμ. 'Αγαθάγγελος Μεταλλίδης· γ'] 'Εν τῇ κενωθείσῃ 'Εφημεριακῇ θέσει τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ διωρίσθη ὁ τέως 'Εφημέριος Μ. Ρεύματος 'Ι. Προκόπιος, τοῦ 'Αρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ προσληφθέντος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δέρκων· δ'] Εἰς τὸν ἱ. ναὸν τοῦ 'Αγ. τῶν Χίων διωρίσθη ὁ τέως διάκονος Εὐαγγελιστρίας προπόδων Ταταούλων Ἄγγελος 'Ασπρίδης.

Οὖγγροι 'Ορθόδοξοι.—'Επὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνταῦθα προσωρινῆς αὐτοῦ διαμονῆς, Σεπτῇ Πατριαρχικῇ ἐπινεύσει, ὁ πρωθιερεὺς τῆς Οὐγγρορθοδόξου Κοινότητος Τζέντες Πανοσ. Etienne de Nemeth ἱερούργησεν οὐγγριστὶ ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Πέραν, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ 'Αγίου Σπυρίδωνος [12] χοροστατοῦντος τοῦ θεοφ. ἁγίου Μιλήτου κ. Αἰμιλιανοῦ, ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου Σταυροδρομίου, παρισταμένου δὲ τοῦ 'Εξοχ. κ. Τάχη, πρεσβευτοῦ τῆς Οὐγγαρίας μετὰ τοῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ τῆς πρεσβείας, οἵτινες καὶ ἐγένοντο ἀκολούθως τιμητικώτατα δεκτοὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ 'Επισκοπείου.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Καβάλλας καὶ Νέστου. — Κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς 3ης λήγοντος ληφθείσης ὑπ' ὄψιν σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Συνελεύσεως τῆς 'Ιεραρχίας τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος περὶ τῆς ἱ. Μητροπόλεως Καβάλλας καὶ Νέστου μετονομασθείσης «'Ιερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως» ἐνεκρίθη ὅπως ἐφεξῆς ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης προσαγορεύηται καὶ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας 'Εκκλησίας διὰ τοῦ ἀποστολικοῦ τούτου τίτλου «Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως».

Πατριαρχικὴ 'Αντιπροσωπεία ἐν Πολωνίᾳ. — 'Ανεγνώσθη ἔκθεσις [7 λήγοντος] τοῦ Πατριαρχικοῦ 'Αποκρισαρίου Θεοφ. 'Επισκόπου Τραχείας κ. 'Αλεξάνδρου, ὑποβαλόντος διαφόρους πληροφορίας περὶ τῆς ἐν Πολωνίᾳ 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν παρ' αὐτῇ καθηκόντων αὐτοῦ.

Παγχριστιανικὰ Συνέδρια. — 'Ο Σεβ. Μ της Θυατείρων κ. Γερμανὸς δι' ἐκθέσεων αὐτοῦ ὑπέβαλε πληροφορίας ἐπὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Συνεχιστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Παγχριστιανικοῦ Συνεδρίου «περὶ πίστεως καὶ διοικήσεως», συνελθούσης ἐν Maloja τῆς 'Ελβετίας ἀπὸ 27-30 Αὐγούστου ἐ. ἔ., καὶ τῆς Συνεχιστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Παγχριστιανικοῦ Συνεδρίου «Ζωῆς καὶ 'Εργασίας», συνελθούσης ἐν Eisenach τῆς Γερμανίας ἀπὸ 2-9 Σεπτεβρίου ἐ. ἔ., ἐν αἷς κληθεῖσα μετέσχε καὶ ἡ Α. Σεβασμιότης ἀντιπροσωπευτικῶς.

'Ι. Μονὴ Πάτμου.—'Επὶ τῇ βάσει σχετικῆς εἰσηγήσεως τῆς ἐκ τῶν Σεβ. Μ/τῶν Χαλκηδόνος κ. 'Αγαθαγγέλου καὶ 'Ηλιουπόλεως κ. Γενναδίου 'Επιτροπῆς ἡ 'Αγ. καὶ 'Ι. Σύνοδος ἐπεκύρωσε μὲν τὴν γενομένην ἐκλογὴν νέου 'Ηγουμενοσυμβουλίου τῆς ἐν Πάτμῳ 'Ι. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς 'Αγ. 'Ιωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐνέκρινε δὲ καὶ ἐπεκύρωσε μετ' ἐπενεχθείσας τινὰς συμπληρώσεις καὶ τὸν ὑποβληθέντα νέον Κανονισμὸν τῆς αὐτῆς Μονῆς.

'Η ἐν Οὐγγαρίᾳ 'Ορθόδοξος Κοινότης Τζέντες. — 'Η Κοινότης Τζέντες ὑπέβαλε τῇ 'Εκκλησίᾳ αἴτησιν, κομισθεῖσαν καὶ ἐπιδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα ἀφιχθέντος πρωθιερέως κ. Etienne de Nemeth, δι' ἧς ἀγγέλλουσα τὴν ἐκλογὴν ὡς προϊσταμένου αὐτῆς τοῦ Πρωθιερέως τούτου, ᾐτεῖτο τὴν ἐκ τοῦ 'Αγιωτάτου Πατριαρ-

χικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐκκλησιαστικὴν ἐξάρτησιν αὐτῆς. Ἡ αἴτησις αὕτη, μετὰ σχετικὴν μελέτην τοῦ ζητήματος τῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων, εὑρισκομένων ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐπὶ μέρους Ἁγίων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, παρεπέμφθη τῷ Σεβ. Μ/τῃ Ἀμασείας καὶ Ἐξάρχῳ Κεντρῴας Εὐρώπης κ. Γερμανῷ, εἰς οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγονται καὶ αἱ Ὀρθόδοξοι παροικίαι τῆς Οὐγγαρίας, πρὸς σχετικὴν ἐξέτασιν διὰ τὰ περαιτέρω.

Καταρτισμὸς Ἐπιτροπῆς.—Κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς 14ης λήγοντος, εἰσηγήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, κατηρτίσθη Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μ/τῶν Νικαίας κ. Βενιαμὶν καὶ Δέρκων κ. Ἀμβροσίου καὶ τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπου Λεύκης κ. Παγκρατίου, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος τῆς ἀναθεωρήσεως, συμπληρώσεως καὶ ἐκτυπώσεως εἶτα τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ τελετουργικῶν βιβλίων καὶ ἡ σχετικὴ εἰσήγησις διὰ τὰ περαιτέρω.

Χειροτονίαι.—Ἐπετράπησαν αἱ διακονικαὶ χειροτονίαι τοῦ Νικολάου Κουτρουμπῆ διὰ τὴν Κοινότητα Πριγκήπου καὶ τοῦ Δημητρίου Νικολαΐδου διὰ τὴν Κοινότητα Διπλοκιονίου.

—Ἐν κατακλεῖδι τῆς συνοδικῆς συνεδρίας τῆς 21ης λήγοντος, ἥτις ὑπῆρξε τελευταία πρὸ τῶν ἑορτῶν, ἡ Α. Θ. Π. προσηγόρευσεν εὐχετικῶς τοὺς Σεβ. Ἁγίους Συνοδικοὺς διὰ τῶν ἑξῆς: «Ἅγιοι ἀδελφοί. Ἐπὶ ταῖς ἁγίαις ἑορταῖς τῆς τε ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου καὶ τῆς Θείας Ἐπιφανείας εὐχόμεθα ἀπὸ μέσης καρδίας πᾶσιν Ὑμῖν, ὅπως ἐν ὑγιείᾳ, ἁγίᾳ κατανύξει καὶ ψυχικῇ ἀνακουφίσει καὶ χαρᾷ διέλθητε αὐτὰς καὶ ἐντὸς ὀλίγου καὶ πάλιν συνέλθωμεν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ χώρῳ, ἵνα συνεχίσωμεν τοὺς πόνους καὶ τὰς φροντίδας ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Θρόνου καὶ καθόλου ὑπὲρ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας».

Ἐκ μέρους τῶν Σεβ. ἁγ. Συνοδικῶν ἀπήντησεν ὁ Α΄ τῇ τάξει Σεβ. Μ/της Γέρων Ἅγιος Κυζίκου κ. Καλλίνικος, εἰπὼν τὰ ἀκόλουθα: «Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος εὐγνωμόνως ἀποδέχεται τὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, ἀντεπεύχεται δὲ Αὐτῇ αἰσίας καὶ χαρμοσύνους τὰς ἐπικειμένας ἁγίας ἑορτὰς καὶ φορὸν εὐτυχίας καὶ χαρᾶς τὸ νέον ἔτος, τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ Διεύθυνσις τῆς ***Ὀρθοδοξίας*** παρακαλεῖ τοὺς καθυστεροῦντας τὰς συνδρομάς των ὅπως, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Περιοδικοῦ ἀπαιτουμένας μεγάλας δαπάνας, ἀποστείλωσιν αὐτὰς ἀνυπερθέτως.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ Δ' ΤΟΜΟΥ

Ἡ Διεύθυνσις.

Ὁ Ἀρχισυντάκτης κ. Β. Ἀντωνιάδης, καθηγητής.

† Ὁ Κυζίκου *Καλλίνικος.*

† Ὁ Νικαίας *Βενιαμίν.*

† Ὁ Σάρδεων *Γερμανός.*

Ἔγγραφα Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἔγγραφα ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Müdir mes'ul : *Meletios Lukakis*